

**Hittanár-nevelő (református vallástanár) (MA) levelező munkarend -
(lelkész alapképzéssel)**

MINTATANTERV

Hittanár-nevelő (református vallástanár) (MA) levelező szak (lelkész alapképzéssel) – 4 félév 2016/2017

Tantárgy	Kód	Előfelt. kódja	Félévek			
			Kontakt óraszám/követelmény/kredit			
			1	2	3	4
Szakterületi modul						
Valláspedagógia	VPPGW63	VPPGW54		15/k/3		
Vallásdidaktika I. (szak módszertan)	VPPGW46	-----		15/k/2		
Szaktudás szeminárium 1	VPPGW75	-----		5/gy/1		
Vallásdidaktika II. (szak módszertan)	VPPGW47	VPPGW46			10/gy/2	
Szaktudás szeminárium 2	VPPGW76	-----			5/gy/2	
Gyakorló iskolai gyakorlat (60 óra)	VPPGW601	VPPGW63			60/gy/4	
Szabadon választható követelmény						
Szeminárium 3	GSVS050	-----			10/gy/3	
Óraszám: 120			0	35	85	0
Kreditek száma: 17			0	6	11	0
Tanári modul						
Neveléstörténet	VPPGW53	-----	10/k/2			
Neveléstan	VPPGW54	-----	10/k/2			
Pszichológia 1 (A személyi-ség fejlődése)	VPPGW61	-----	15/k/3			
Pszichológia 2 (pedagógiai)	VPPGW62	VPPGW61		10/k/3		
Valláspszichológia	VPPGW55	VPPGW61		10/k/2		
Általános didaktika 1	VPPGW64	-----	15/k/3			
Általános didaktika 2	VPPGW65	VPPGW53 VPPGW54 VPPGW64		10/gy/2		
Nevelésszociológia	VPPGW68	----			10/gy/2	
Iskolaszerveztan	VPPGW691	----			5/gy/2	
Egyházi és gyülekezeti kommunikáció	VPPGW57	----	10/gy/2			
Önismereti gyakorlat	VPPGW58	----		10/gy/2		
Hátrányos helyzet	VPPGW70	----			10/gy/2	
Kollégiumi nevelés és lelkigondozás	VPPGW71	----			10/gy/2	
Családi kommunikáció	VPPGW73	----		10/gy/2		
Alkohol- és drogfüggés megelőzése	VPPGW74	----			10/gy/2	
Egyházszociológia	ETRRW61	-----			10/gy/3	
Pedagógiai-pszichológiai szigorlat	VPPGW011	VPPGW53 VPPGW54 VPPGW62 VPPGW55 VPPGW65			-/sz/0	
Szaktudás szeminárium 2	SPCSW02	SPCSW01				-/sz/5
Szabadon választható követelmény						
Szeminárium 4	GSVS051	----			10/gy/3	
Szaktudás szeminárium 1	SPCSW01	----			5/gy/1	
Óraszám: 180			60	50	70	0
Kreditek száma: 45			12	11	17	5
			1	2	3	4
Egyéni szakmai gyakorlat						
Összefüggő féléves egyéni	VPPGW791	VPPGW47				60/gy/26

gyakorlat		VPPGW01				
Gyakorlatkísérő szeminárium	VPPGW77	VPPGW76				10/gy/2
Óraszám: 70			0	0	0	70
Kreditek száma: 28			0	0	0	28
Teológus-lelkész szakképzésből jóváírható tanegységek						
Vallástörténet 1	BTHBW52	----	10/k/2			
Vallástörténet 2	BTHBW53	BTHBW52		10/k/2		
Ószöv. írásmagyarázat 3	ÓSZBW18	-----	10/k/2			
Ószöv. írásmagyarázat 4	ÓSZBW19	ÓSZBW18		10/gy/2		
Újszöv. írásmagyarázat 3	ÚSZBW38	-----	10/k/2			
Újszöv. írásmagyarázat 4	ÚSZBW39	ÚSZBW38		10/gy/2		
Bibliai teológia 1 (Ósz.)	BTHBW56	----	10/k/3			
Bibliai teológia 3 (Úsz)	BTHBW58	----	10/k/3			
Dogmatika 1	DOERW16	----	10/k/3			
Dogmatika 2	DOERW17	DOERW16		10/k/3		
Filozófiatörténet 1	FILRW33	-----	5/k/1			
Egyetemes egyháztörténet 2	ETRRW511	----	10/k/2			
Egyetemes egyháztörténet 4	ETRRW531	ETRRW511		10/k/3		
Óraszám: 125			75	50	0	0
Kreditek száma: 30			18	12	0	0

Összesítés					
Kontaktórák összesen: 495		135	135	155	70
Teljesítendő kreditek száma: 90		12	17	28	33
Teológus-lelkész szakképzésből jóváírható kreditek száma: 30		18	12	0	0
A képzés kreditkövetelménye: 120		30	29	28	33

TANTÁRGYLEÍRÁSOK

Szakterületi modul

HT VPPGW63 - VALLÁSPEDAGÓGIA				
Tantárgy felelőse: Dr. Siba Balázs	Féléves óraszám: L: 15	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: HT VPPGW54 - Neveléstan	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere: Szóbeli vizsga
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A tantárgy vizsgálja a vallásosság jelentőségét az egyén és a társadalom életében, a vallásosság alakulásának életkori sajátosságait, valamint a vallási szocializáció hatásait. Rámutat a vallásosság fejlesztésének pedagógiai lehetőségeire, sorra veszi azokat a célokat és feladatokat, amelyeket a keresztyén nevelésnek be kell töltenie.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
1. Vallás és vallásosság 2. Vallás és hit 3. A vallásosság élettörténeti fejlődése I. 4. A vallásosság élettörténeti fejlődése II. 5. A vallástanár személye 6. Vezetői attitűdök 7. Az érett vallásosság ismérvei 8. Pedagógiai alapfogalmak valláspedagógiai megközelítésben I. 9. Pedagógiai alapfogalmak valláspedagógiai megközelítésben II. 10. A keresztyén nevelés feladatai 11. A keresztyén nevelés céljai 12. A valláspedagógia története 13. A valláspedagógia főbb koncepciói				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
<i>Kötelező irodalom:</i>				
▪ Boross G., Bevezetés a valláspedagógiába (jegyzet) ▪ Pálhegyi Ferenc, Pedagógiai kalauz, Budapest 1997. ▪ Németh Dávid, Hit és nevelés, Budapest, 2002.				
<i>Ajánlott irodalom:</i>				
▪ H. Schmidt, Leitfaden Religionspädagogik, Stuttgart 1991. ▪ G.R. Schmidt, Religionspädagogik, Göttingen 1993. ▪ Ch. Grethlein, Religionspädagogik, Berlin, New York 1998. ▪ J. Kunstmann, Religionspädagogik, Tübingen-Basel 2004.				

HT VPPGW46 – VALLÁSDIDAKTIKA I. (SZAKMÓDSZERTAN)				
Tantárgy felelőse: Dr. Siba Balázs	Féléves óraszám: L: 15	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere: Szóbeli vizsga, írásbeli beadvány
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A hit- és erkölcsstan tantárgy oktatásának didaktikai kérdéseit tárgyalja. Áttekintést nyújt azokról a didaktikai				

elméletekről, amelyek a vallásdidaktikára leginkább hatottak. Megismertet a vallásoktatás tantervi koncepcióival, bevezet a tanmenet készítésének feladatába és az óra-előkészítés mozzanataiba. Részletesen foglalkozik a különböző típusú tananyagok feldolgozásának elvi kérdéseivel és módszereivel.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

1. A vallásdidaktika feladata
2. Főbb didaktikai koncepciók I.
3. Főbb didaktikai koncepciók II.
4. A tantervkészítés alapelvei
5. Oktatási célok a vallásstanításban
6. Az óra-előkészítés lépései
7. Az óra felépítése
8. A bibliatanítás didaktikai elvei
9. A bibliatanítás céljai
10. A bibliai tananyag oktatásának módszerei I.
11. A bibliai tananyag oktatásának módszerei II.
12. A bibliai tananyag oktatásának módszerei III.

Évközi tanulmányi követelmények:

Házi dolgozat

Kötelező irodalom:

- K. Tamminen et al., Hogyan tanítsunk hittant, Bp. 1998
- Bodó S., ifj. Fekete Károly, Katechetikai és valláspedagógiai szöveggyűjtemény, Debrecen, 1998.
- Németh Dávid/Kaszó Gyula (szerk.), Vallásdidaktikai szöveggyűjtemény, Budapest, 2000

Ajánlott irodalom:

- H. Lehnhard (Hg.), Arbeitsbuch Religionsunterricht, Gütersloh 1996
- F. Weidmann (Hg.), Didaktik des Religionsunterrichts, Donauwörth, 1997
- J. Frisch, Leitfaden Fachdidaktik Religion, Düsseldorf 1992
- R. Lachmann – G. Adam – W. Ritter, Theologische Schlüsselbegriffe, Göttingen 1999
- G. Hilger et al., Religionsdidaktik, München, 2001.
- Religionsdidaktik. Jahrbuch der Religionspädagogik, Bd. 18., Neukirchner-Vluyn, 2002.
- G. Adam/R. Lachmann (Hg.), Methodisches Kompendium für den Religionsunterricht 1.-2., Göttingen, 2002.
- Ch. Grethlein, Fachdidaktik Religion, Göttingen 2005.

HT VPPGW75 - SZAKMÓDSZERTANI SZEMINÁRIUM 1.

Tantárgy felelőse: Dr. Siba Balázs	Féléves óraszám: L: 5	Kredit: 1	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere: Írásbeli beadvány

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A szeminárium a szak módszertani ismeretek gyakorlati alkalmazását célozza. A hallgatók megismerik az egyháztörténeti, hitvallásismereti és etikai középiskolai vallásoktatási tankönyveket, tanári segédkönyveket, és segédanyagokat, hospitálás által saját tapasztalatokat szereznek, tanmenetet készítenek, gyakorolják az óratervezés lépéseit, adott tananyagok szaktudományos és didaktikai elemzését, valamint az óravázlat készítés módjait. Módszertani bemutató gyakorlatok keretében egymás munkájának reflektálása.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

Az elsajátítandó készségek és kompetenciák:

- Képesség szakdidaktikai ismeretek önálló alkalmazása konkrét feladatok megoldásában
- Csoportos munkában együttműködési képesség,
- Saját erősségek és gyengeségek felismerése és szükséges korrekciója
- Egemás munkájának értékelése és segítése

A tantárgy programja:

1. Tankönyvismeret
2. Tanári segédkönyvek használata

3. Hospitálás (megfigyelési feladatokkal)
4. Hospitálási megfigyelések kiértékelése
5. Szaktudományos elemző munka meghatározott tananyaghoz
6. Didaktikai analízis készítése
7. Módszertani gyakorlatok és reflexiójuk
8. Segédanyagok felkutatása és használata
9. Oktatási segédeszközök használata
10. Óravázlat készítése, bemutatása megbeszéléssel
Évközi tanulmányi követelmények:
Házi dolgozat
Kötelező irodalom:
▪ 11. és 12. osztályos hittankönyvek és tanári segédkönyvek ▪ Egyháztörténeti, dogmatikai és etikai szakkönyvek, ▪ Módszer- és ötletgyűjtemények, ▪ Lexikonok
Ajánlott irodalom:

HT VPPGW47 – VALLÁSDIDAKTIKA II. (SZAKMÓDSZERTAN)				
Tantárgy felelőse: Dr. Siba Balázs	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: HT VPPGW46 – Vallásdidaktika I.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere: Zh./Házi dolgozat
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A hit- és erkölcsstan tantárgy oktatásának didaktikai kérdéseit tárgyalja. Áttekintést nyújt azokról a didaktikai elméletekről, amelyek a vallásdidaktikára leginkább hatottak. Megismertet a vallásoktatás tantervi koncepcióival, bevezet a tanmenet készítésének feladatába és az óra-előkészítés mozzanataiba. Részletesen foglalkozik a különböző típusú tananyagok feldolgozásának elvi kérdéseivel és módszereivel. A vallásdidaktika II vallásdidaktika I. folytatásaként a hitvallásismereti, az etikai és az egyháztörténeti tananyag oktatásával didaktikai kérdések tárgyalása és leginkább használható módszerek bemutatása.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
1. A hitvallásismereti tananyag oktatásának didaktikája 2. A hitvallásismereti tananyag oktatásának módszertana 3. Az etikai tananyag oktatásának didaktikája 4. Az etikai tananyag oktatásának módszertana 5. Az egyháztörténeti tananyag oktatásának didaktikája 6. Az egyháztörténeti tananyag oktatásának módszertana				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
Házi dolgozat, zárthelyi				
<i>Kötelező irodalom:</i>				
▪ K. Tamminen et al., Hogyan tanítsunk hittant, Bp. 1998 ▪ Bodó S., ifj. Fekete Károly, Katechetikai és valláspedagógiai szöveggyűjtemény, Debrecen, 1998. Németh Dávid/Kaszó Gyula (szerk.), Vallásdidaktikai szöveggyűjtemény, Budapest, 2000 ▪ G. Adam/F. Schweitzer (szerk.), Etikai oktatás az iskolában, Bp. 2005.				
<i>Ajánlott irodalom:</i>				
▪ Dobos L., Játék a hittanórán, Abaliget 2002. ▪ H. Lehnhard (Hg.), Arbeitsbuch Religionsunterricht, Gütersloh 1996 ▪ F. Weidmann (Hg.), Didaktik des Religionsunterrichts, Donauwörth, 1997 ▪ J. Frisch, Leitfaden Fachdidaktik Religion, Düsseldorf 1992 ▪ R. Lachmann – G. Adam – W. Ritter, Theologische Schlüsselbegriffe, Göttingen 1999 ▪ G. Hilger et al., Religionsdidaktik, München, 2001. ▪ Religionsdidaktik. Jahrbuch der Religionspädagogik, Bd. 18., Neukirchner-Vluyn, 2002. ▪ G. Adam/R. Lachmann (Hg.), Methodisches Kompendium für den Religionsunterricht 1-2., Göttingen,				

HT VPPGW76 - SZAKMÓDSZERTANI SZEMINÁRIUM 2.

Tantárgy felelőse: Dr. Siba Balázs	Féléves óraszám: L: 5	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A szeminárium a szak módszertani ismeretek gyakorlati alkalmazását célozza. A hallgatók megismerik az egyháztörténeti, hitvallásismereti és etikai középiskolai vallásoktatási tankönyveket, tanári segédkönyveket, és segédanyagokat, hospitálás által saját tapasztalatokat szereznek, tanmenetet készítenek, gyakorolják az óratervezés lépéseit, adott tananyagok szaktudományos és didaktikai elemzését, valamint az óravázlat készítés módjait. Módszertani bemutató gyakorlatok keretében egymás munkájának reflektálása.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:***Elsajátítandó kompetenciák:***

- Képesség szakdidaktikai ismeretek önálló alkalmazása konkrét feladatok megoldásában
- Csoportos munkában együttműködési képesség,
- Saját erősségek és gyengeségek felismerése és szükséges korrekciója
- Egy más munkájának értékelése és segítése

A tantárgy programja:

1. Tankönyvismeret
2. Tanári segédkönyvek használata
3. Hospitálás (megfigyelési feladatokkal)
4. Hospitálási megfigyelések kiértékelése
5. Szaktudományos elemző munka meghatározott tananyaghoz
6. Didaktikai analízis készítése
7. Módszertani gyakorlatok és reflexiójuk
8. Segédanyagok felkutatása és használata
9. Oktatási segédeszközök használata
10. Óravázlat készítése, bemutatása megbeszéléssel

Évközi tanulmányi követelmények:

Házi dolgozat

Kötelező irodalom:

- 11. és 12. osztályos hittankönyvek és tanári segédkönyvek
- Egyháztörténeti, dogmatikai és etikai szakkönyvek
- Módszer- és ötletgyűjtemények
- Lexikonok

Ajánlott irodalom:**HT VPPGW60 - GYAKORLÓ ISKOLAI GYAKORLAT (60 ÓRA)**

Tantárgy felelőse: Dr. Siba Balázs	Féléves óraszám: L: 60	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: HT VPPGW63 - Valláspedagógia	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:

Gyakorló iskolai gyakorlat, amely gyakorlatvezető tanár irányításával történik. A gyakorlat időtartama 60 óra, amely magában foglalja a hospitálást, az óramegbeszéléseket és legalább 15 óra önálló megtartását. Az utolsó óra a vizsgatanítás a vezetőtanár, a gyakorló iskola és a KRE HTK képviselőjének jelenlétében. A gyakorlatnak a Budapesti Lónyay utcai Református Gimnázium, a Nagykőrösi Arany János Ref. Gimnázium, és a Szentendrei Református Gimnázium, mint a KRE gyakorlóiskolái adnak helyet.

GSVS050 – SZEMINÁRIUM 3.				
Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere: Előadás/házi dolgozat
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
Bevezetés a kátémagyarázat történetébe A kátémagyarázat mára szinte teljesen elkopott vagy kikopott műfajjá lett egyházunkban, pedig korábban teljesen elképzelhetetlen volt az, hogy a vasárnap délutáni vagy akár hétközi alkalmakon ne essen szó a káté kérdéseinek magyarázatáról. Számos prédikációs kötet is megjelent, amelyek mintát vagy segítséget kívántak nyújtani az igehirdetőknek abban, hogy ezt a szolgálatot hogyan lássák el. Természetesen az igehirdetésekkel egy időben megjelentek a különféle káték, amelyek valamilyen formában elő akarták segíteni annak oktatását is. E kettő szorosan kapcsolódott egymáshoz, bár sokszor úgy tűnik, hogy e két dolgot szét akarják választani azok, akik foglalkoztak e témakörrel. Számos gyakorlata élt ennek a műfajnak, amelyeket jól tükröznek a már korábban említett prédikációs kötetek, de számos kéziratban fennmaradt prédikációról is tudunk, amelyek szintén gazdagíthatják rálátásunkat e témára. Számos kérdés is felvetődik e magyarázatokkal kapcsolatban, pl. legyen-e bibliai textusa a prédikációnak vagy maga a kátékérdés legyen a „textus”. E kérdésben a homiletikai szakirodalom is igencsak megoszlik és emellett teljesen mást mutat a gyakorlat is. Ezekre a kérdésekre is keresnénk a történeti áttekintésen túl a válaszokat a félév során.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
Az előadások során betekintést nyerhetünk a kátéoktatás és magyarázás történetébe. Emellett kitekintünk az adott korszakok teológiai, társadalmi, és szociológiai vizsgálatára és elemzésére is. Végig vennénk a kátémagyarázatos prédikációs köteteket, és megvizsgálunk, hogy az egyes századokban, hogyan is történt ennek a kivitelezése. Esetlegesen kéziratban fennmaradt prédikációkat is vizsgálnánk, ill. lelkészi visszaemlékezéseket erről a szolgálatról. Egyes részeket közösen dolgozunk fel, beszélünk meg és vitatkozunk róluk. A hallgatónknak lehetőségük nyílik önállóan egy-egy szöveg vagy fejezet feldolgozására, elemzésére szemináriumi dolgozat formájában.				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Kiadott anyagok feldolgozása Szemináriumi dolgozat készítése kiadott szempontok alapján				
Kötelező irodalom:				
- Adorján József–Békési Andor–Boross Géza–Pásztor János–Szenes László (szerk.): <i>„Hirdesd az Igét” – Az igehirdetők kézikönyve</i>. Budapest, 1980. - Boross Géza: <i>Homiletika</i>. Budapest, 1988. - Czeglédy Sándor: <i>A homiletika vázlata</i>. Debrecen, 1971. - Csiky Lajos: <i>Egyházzónoklattan</i>. Nagybánya, 1914. - Fekete Károly: <i>Homiletika</i>. Debrecen, 1993. - Gombási István: <i>A’ Papi Szent Hivatal’ Gyakorlásáról való Traktának első Darabja</i>. [...] Kolozsvár, 1784. - Kovács Albert: <i>Homiletika vagy egyházi ékesszólástan</i>. Budapest, 1904. - Kun Bertalan: <i>Egyházi szónoklattan. Használható minden hitfelekezetű különösen protestáns lelkészek által</i>. Miskolc, 1855. - László Dezső: <i>Az Anyaszentegyház élete és szolgálata</i>. Cluj, 1938.; - Mitrovics Gyula: <i>Egyházi szónoklattan. Tekintettel a magyar egyházi beszéd-irodalomra</i>. Debrecen, ²1911. - Nagy István: <i>Homiletika</i>. Budapest, 2006. - Pásztor János: <i>Krisztus hirdetése a magyarországi református egyházban. Homiletika</i>. Debrecen, ²1986. - Ravasz László: <i>A gyülekezeti igehirdetés elmélete (Homiletika)</i>. Pápa, 1915. - Szőnyi György: <i>Homiletika II</i>. Sárospatak, 1992/1993. - Tóth Endre: <i>A református prédikáció</i>. Budapest, 1935. - Tóth Ferenc: <i>Homiletika</i>. Győr, ²1814. - Tóth Mihály: <i>Egyházzónoklattan. Az egyházi beszéd rövid történelmével, hittanhallgatói részére készítette, s kiadta Tóth Mihály</i>. Debrecen, ²1878. - Zsarnay Lajos. <i>Paptan. Vezérfonalul tanításaihoz kézirat helyett</i>. Sárospatak, ²1857.				

Ajánlott irodalom:

- Keresszegi Herman István: *Az Keresztyéni Hitnek Ágazatiról való Praedicátioknak Tárháza, a' Német Országi Rhen-Palatinatusbéli Orthodoxa Catechesisnek rendi szerént. Keresszegi Herman Istvánnak munkája által az egyigüveknek közönséges hasznokra kibocsátott.* Váradon Nyomtatott Fekete István Uram költség Szenci K. Abraham által. MDCXXXX.
- Komáromi Csipkés György: *Igaz hit az az oly CCXLI magyar praedicátiók, melyekben a keresztyéni igaz hitnek és vallásnak minden ágazati ugy befoglaltatnak, hogy mind a Tanítók s mind a Tanulók mi legyen hiendő vallások és vallandó hitek elégséges képen megtanulhatják. Melyeket praedicállott a debreczeni gyülekezetben, és hogy holta után is tanítson nemzete javára, az anyaszentegyház épületire, és az Istennek dicsőségire kibocsátott* Comáromi Csipkés György Sz. I. M. D. E. D. P. Szebenben nyomtatott Szenczi Kertész Ábrahám által MDCLXVI.
- Pósházi János: *Igazság Istápja Avagy oly Catechismusi Tanítás Mellyben a' Keresztyén Reformata Vallás bőven megmagyaráztatik és az ellen tusakodó fortélyos Patvarkodások ellen (jelesben a' mellyeket a' nagy Kalauzos könyv helyyel-helyyel elő-állatot) oltalmaztatik.* Nyomtatott Sáros-Patakon Rosnyai János által 1669-ben.
- Tatai Ferentz: *Catechismusi házi Kints, avagy a Keresztyéni Hit Ágazatinak kérdések és feleletek által való magyarázatja. Írta: Stehelin Kristóf; fordította Tatai Ferencz.* Kolozsvár, 1752.
- Maklári János: *Keresztyén iskola, avagy a keresztyén vallás fundamentomos ágazatin vezető oktatás a heidelbergi Catechismus utmutatása szerint, a mely ebbe rövid kérdések és feleletek által megmagyaráztatik, és az Isten beszédéből megerősítetik. Készítettet kivált a tanítók kedvéért Helvecziában közmegegyezésből De Losea János által. Német nyelvből pedig némely változtatásokkal fordítottat.* Pozsony, 1793.
- Ketskeméti Zsigmond: *Polgárdi H. C. tartó Gyülekezet' Prédikátorának LXXX. Prédikáziókból álló Kateketikája; és különös alkalmatosságokra készített egynehány Prédikáziói, mellyeket most közönséges haszonra ki-botsátott.* Pozsonban, 1793.
- Tasnádi Székely István: *A' Kristus Jéusban való hitnek általa; az idvességre bölttsé tehető; A' tanításra, a' feddésre, a' megjobbításra és a' fenyítékre hasznos igasságoknak, FUNDAMENTOMA, mellyet, le-tett LI. Prédikáziókba, Tasnádi Székely István. I.-II. darab.* Kassán, 1794.
- Kóczi Dávid: *A palatinatusi catechesisre íratott magyarázat.* Kassa, 1802.
- Hunyadi Ferenc: *A Heidelbergai Catechismusnak Úr napok szerént való magyarázatja, mellyet készített s el is mondott Néhai HUNYADI FERENTZ debreczeni prédikátor és a Tiszán-túl való Ref. Ekklesiáknak Superintendense, és most a köz-haszonra ki-botsátotta Molnár Ferentz verőtzei prédikátor.* Vátzon. Nyomtatott Máramarosi Gottlieb Antal betüivel és költségén. 1808.
- Vámosi Pap István: *A keresztyén vallás. A Heidelbergi Káté magyarázatául, 52 úrnappan, katedrai használatra.* Kecskemét, 1848.
- Varjú István: *A helvét-hitvallású Heidelbergi Káté rendszerében foglalt keresztyén hitágazatokra kidolgozott ötvenhat úrnapi s ünnepélyiekké is fordítható Elmélkedések.* Pest, 1854.
- Zombory Gedő: *A Heidelbergi Káté értelmezése.* Kolozsvár, 1864.
- Van Oosterzee János Jakab: *A Heidelbergi Káté ötvenkét egyházi beszédben. I-II.* Pápa, 1902.
- Ecsedy Aladár: *Én is vallást teszek... Magyarázat a Heidelbergi Kátéhez.* Tahitótfalu, 1940.

Tanári modul**HT VPPGW53 - NEVELÉSTÖRTÉNET**

Tantárgy felelőse: Dr. Bodonyi Edit	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere: Szóbeli vizsga

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A kurzus a nevelés és oktatás ma is aktuális kérdéseinek, problémáinak történeti szempontú elemzésével a hallgatók kritikai gondolkodásának fejlődéséhez és történeti ismeretnek bővüléséhez járul hozzá. A tantárgy célja, hogy a hallgatók képesek legyenek a különböző korok nevelési eszményeinek, módszereinek, az oktatás helyzetének, fejlődésének, problémáinak kritikus, történeti szempontokat figyelembe vevő elemzésére,

értelmezésére. A kurzus az emberi társadalom fejlődéstörténetének egymást követő korszakaiban követi nyomon a mai oktatásügy és pedagógia problémáinak változását, történeti megjelenését és aktuális elemzését. Az ezekkel való megismerkedés egyrészt elősegíti a hallgatók történeti szemléletmódjának, kritikai gondolkodásának fejlődését, másrészt arra ösztönzi őket, hogy saját nevelésfelfogásuk kialakulása, kialakítása során is igényeljék a reflektív viszonyulást. A tantárgy célja továbbá, hogy a tanár szakos hallgatókat hozzásegítse a tanárképzés más tárgyaiban is megjelenő fogalmak és szakkifejezések pontos, szakszerű használatára.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

1. Az ókori nevelés eszményeinek és intézményeinek változásai. Folyamvölgyi kultúrák, írnokképzés. Arisztotelész, Platon, Szókratész felfogása a nevelésről. Iskoláztatás az ókori Görögországban és Rómában.
2. Középkor: Szent Ágoston gyermekképe. Klerikus nevelés, az iskoláztatás kezdetei, iskolatípusok. A középkori egyetemek, a műveltség rendszere. Világi nevelés a középkorban: céhek, lovagok. A magyar iskolák születése.
3. Reneszánsz embereszmény – reneszánsz nevelés. Humanista gondolkodók a nevelésről. A városi iskolák kialakulása. Reformáció és reneszánsz kapcsolata. A világi értelmiség kialakulása.
4. A reformáció nevelésügye. Luther, Kálvin, Melancthon. A református kollégiumi rendszer. Új iskolatípusok. A wittenbergi tanrendszer. Református kollégiumok Magyarországon. Comenius és Apáczai Csere János. Az ellenreformáció nevelésügye. Jezsuita oktatás. Ratio Studiorum. Pázmány Péter, nagyszombati egyetem.
5. Korai felvilágosodás: Locke, Bacon, Helvetius. A felvilágosodás hatása a neveléstudományra és az iskolaügyre. A pedagógia tudománnyá válása. Herbart. Rousseau felfogása a gyermekről. Emil. Rousseau hatása a pedagógiai gondolkodásra. Pestalozzi.
6. A modern európai közoktatási rendszerek kialakulása. A magyar oktatásügy alakulása a reformációtól az Eötvös-féle népiskolai törvényig. A Ratio Educationis.
7. A XIX. század legfontosabb gondolatai a nevelésről. A reformpedagógia filozófiai gyökerei. Dewey, Waldorf, Freinet, Montessori, Jenaplan. Magyar reformpedagógiai kezdeményezések.
8. Az elméleti pedagógia legfontosabb irányzatai a XX. században. A szellemtudomány, a kultúrpedagógia és a neokantiánusok hatása a pedagógiára. Szociológiai és pszichológiai elméletek hatásai.
9. A magyar pedagógia és iskolaügy alakulása 1848-tól 1945-ig. Eötvös József, Klebelsberg, Fináczy, Prohászka, Imre Sándor. Oktatási törvények.
10. A magyar oktatásügy alakulása 1945-től 1989-ig. Oktatási törvények. A posztmodern ember születése – nevelési kérdések és problémák az ezredfordulón. Az egyházak szerepe a mai oktatásügyben.

Évközi tanulmányi követelmények:

A hallgatók az előadásokon aktív figyelemmel vesznek részt.

Kötelező irodalom:

- Mészáros István – Németh András – Pukánszky Béla (2002): Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe. Osiris Kiadó, Budapest
- Mészáros István – Németh András – Pukánszky Béla (2004): Neveléstörténet. Szöveggyűjtemény. Osiris Kiadó, Budapest

Ajánlott irodalom:

- Balogh László (1996, szerk.): 1000 éves a magyar iskola. Korona Kiadó, Budapest
<http://www.ppk.elte.hu/reformpedagogia>
- Németh András – Skiera, E. (2000): Reformpedagógia és az iskola reformja. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
- Németh András – Pukánszky Béla (2004): A pedagógia problémátörténete. Gondolat Kiadó, Budapest
- Németh András – Boreczky Ágnes (1997): Nevelés, gyermek, iskola. Eötvös József Kiadó, Budapest
- Pukánszky Béla (2001): A gyermekkor története. Műszaki Könyvkiadó, Budapest

HT VPPGW54 - NEVELÉSTAN

Tantárgy felelőse: Dr. Bodonyi Edit	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere: Szóbeli vizsga

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A tárgy a nevelés és oktatás ma is aktuális kérdéseinek, problémáinak tárgyalásával hozzájárul a hallgatók

kritikai gondolkodásának fejlődéséhez. A tantárgy célja, hogy képesek legyenek saját koruk nevelési eszményeinek, módszereinek, problémáinak kritikus elemzésére, és a különböző értelmezésekre reflektálva kialakítsák saját nevelés-, oktatás- és iskolakoncepciójukat. A kurzus keretén belül a hallgatók megismerkednek a nevelélmélet alapvető fogalmaival, témaköreivel, problémáival. Különös hangsúly helyeződik a különböző világnézetekből kibomló különböző emberképek és az ezekhez kapcsolódó különböző nevelésfelfogások bemutatására, ezen túl kiemelt szerepet kap a biblia emberkép és az erre épülő református nevelés alapelveinek ismerete. A tantárgy további célja, hogy a hallgatókat megismertesse a nevelést meghatározó tényezőkkel, az azokat feltáró megismerési módokkal, a nevelési folyamattal, annak módszereivel és a nevelési tartományokkal.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
A tantárgy által közvetített ismeretek képessé teszik a hallgatókat a tanulók megismerésére, a pedagógiai folyamat elemzésére, értékelésére, nevelési stratégia kidolgozására, szakmai együttműködésre és kommunikációra.				
Főbb témakörök:				
1. A nevelés fogalma. Antropológia és nevelés. Az emberkép és a világkép összefüggése, változása a nevelés történetében. Az embereszmény.				
2. Nevelési modellek. Bibliai antropológia, protestáns emberkép.				
3. Az öröklés és a nevelés problematikája.				
4. A szocializáció, perszonalizáció, nevelés, oktatás fogalma, ezek egymáshoz való viszonya.				
5. A gyermekkor változó színterei, ezek történeti alakulása. A család mint nevelési színtér, a gyermek helye a családban. A gyermekhez való viszony változása a középkortól napjainkig.				
6. Az iskola funkciói.				
7. A nevelés folyamata és módszerei.				
8. A keresztyén értékek értelmezése a pedagógiai folyamatban.				
9. Nevelési tartományok.				
10. Az iskolai interakciók és kommunikációs folyamatok sajátosságai. A család és iskola kapcsolatának jelentősége, a kapcsolattartás tartalma, formái.				
11. A hátrányos társadalmi helyzetből fakadó nehézségek és az iskolai kudarc közötti általános összefüggések.				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Saját pedagógiai hitvallás elkészítése.				
Egy tanulóval készített interjú elkészítése vagy egy iskolai konfliktus elemzése.				
Szabadon választott nevelélméleti témához bibliográfia összeállítása vagy egy pedagógiai periodika bemutatása.				
Kötelező irodalom:				
- Bábosik István (1998): A nevelés folyamata és módszerei. Okker Kiadó, Budapest - Kron, Friedrich W. (1997): Pedagógia. Osiris Kiadó, Budapest - Zrinszky László (2002): Nevelélmélet. Műszaki könyvkiadó, Budapest				
Ajánlott irodalom:				
- Balla Gábor Tamás (1995): Nevelésszociológiai ismeretek. Gödöllő - Németh András – Boreczky Ágnes (1997): Nevelés, gyermek, iskola. Eötvös József Kiadó, Budapest - Zrinszky László (2000): Iskolaelméletek és iskolai élet. Okker Kiadó, Budapest				

HT VPPGW61 - PSZICHOLOGIA 1. (A SZEMÉLYISÉG FEJLŐDÉSE)				
Tantárgy felelőse: Fodorné Dr. Földi Rita	Féléves óraszám: L: 15	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere:
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A személyiség fejlődésének megismerése a személyiséglélektan alapvető elméleteinek, irányzatainak tükrében, melyek az emberi magatartás megértésének lehetséges útjaként, a teljes személyiség funkcionális vizsgálatára irányulnak. Az ismeretszerzés középpontjában olyan személyiséglélektani modellek állnak, melyek ismerete megalapozza a későbbi stúdiumokat, hozzájárulva a tanárjelöltek emberképének formálásához.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
1. A személyiség alapegységei: típusok. A típuskutatás történeti áttekintése. Alkati és funkcionális				

tipológiák. A tipológiák és a személyiségelméletek különbözősége. 2. A személyiségelméletek általános jellemzői, fő nézőpontok. „Erő-irányzatok” a személyiségpszichológiában. 3. Sigmund Freud pszichoanalitikus elmélete, a freudi személyiségmodell. A személyiség dinamikája és fejlődése. A pszichoanalízis mint tudomány, elmélet és módszer. A pszichoanalízis kritikája. 4. Carl Gustav Jung analitikai pszichológiája. Jung elméletének alapfogalmai. A psziché természete és szerkezete. A tudat funkciói, pszichés dinamika. A személyiség fejlődése, az individuációs folyamat. 5. Alfred Adler individuálpeszichológiája. Az adleri személyiségelmélet alapfogalmai. A nevelés individuálpeszichológiai szemlélete. 6. Erik Erikson pszichoszociális fejlődésmélete. Az identitás fogalma és vetületei. Krízispotenciálok mint központi feladatok. Epigenetikus szakaszok a fejlődésben. 7. Erich Fromm humanisztikus pszichoanalízise: egzisztenciális szükségletek, a karakter fogalma, szeretetfilozófiája és a szabadság problematikája.			
Évközi tanulmányi követelmények:			
Kiemelten foglalkozunk az elméleti modellek gyakorlati életben való megjelenésének, alkalmazásának lehetőségeivel. A hallgatók személyes tapasztalatainak megosztásával folyamatosan reflektálunk a lelkeszi, vallásantári és hitoktatói munkában való felhasználási lehetőségekre, segítve a pályaszocializációt.			
Kötelező irodalom:			
- Carver C.S., Scheier M.F. (1998): Személyiségpszichológia, Osiris, Budapest - Atkinson (szerk.) (1995): Pszichológia, Osiris-Századvég, Bp., (a többi kiadás is jó)			
Ajánlott irodalom:			
- Halász L., Marton M. (szerk., 1978): Típusanak és személyiségvonások, Gondolat, Budapest - Mirnic Zs. (2006): A személyiség építőkövei, egyetemi jegyzet, HEFOP, Budapest, - Szakács F., Kulcsár Zs. (szerk.) (1980 és 1996): Személyiséglélektani szöveggyűjtemény. Elméleti irányzatok II., Tankönyvkiadó, Budapest - Marton M. (szerk.): Típusanak és személyiségvonások, 5-37.o., Gondolat Könyvkiadó, Bp., 1978. S. Freud: Bevezetés a pszichoanalízisbe, Gondolat Könyvkiadó, Bp., 1988. - Esszék, Gondolat Könyvkiadó, Budapest, 1988. - A halálösztön és az életösztön, Múzsák Közművelődési K., Bp., 1991. C. G. Jung: Analitikus pszichológia, Göncöl Kiadó, Budapest, 1991. - Bevezetés a tudattalan pszichológiájába, Európa Kiadó, Budapest, 1990. - Az ember és szimbólumai, Göncöl Kiadó, Budapest, 1991. - A lélektani típusok, Európa Kiadó, Bp., 1988. A. Adler: Életünk jelentése, Kossuth Könyvkiadó, Bp., 1994. - Hall-Lindzey: Alfred Adler, In.: Szakács F.—Kulcsár Zs. (szerk.), Személyiséglélektani szöveggyűjtemény II., 76-87.o., Tankönyvkiadó, Bp., 1981. - Erik Erikson: Az emberi fejlődés nyolc szakasza, In.: Szakács F.—Kulcsár Zs. (szerk.), Személyiséglélektani szöveggyűjtemény II., 160-175.o., Tankönyvkiadó, Bp., 1981. - A fiatal Luther és más írások, Gondolat Könyvkiadó, Bp., 1991. E. Fromm: A szeretet művészete, Helikon kiadó, Bp., 1984. - Hall-Lindzey: Erich Fromm, In.: Szakács F.—Kulcsár Zs. (szerk.), Személyiséglélektani szöveggyűjtemény II., 87-91.o., Tankönyvkiadó, Bp., 1981. - Menekülés a szabadság elől, Akadémiai Kiadó, Bp., 1993.			

HT VPPGW62 - PSZICHOLÓGIA 2. (PEDAGÓGIAI)				
Tantárgy felelőse: Fodorné Dr. Földi Rita	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: HT VPPGW61 – Pszichológia 1. (A személyiség fejlődése)	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere:
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
Megismertetni a hallgatókat a szocializáció folyamatával, színtereivel és e folyamatot meghatározó főbb tényezőkkel. Bemutatni, hogy milyen lélektani törvényszerűségek érvényesülnek a különböző nevelési helyzetekben, és milyen módszerekkel és eszközökkel befolyásolhatja a nevelő fejlesztő módon és hatékonyan a személyiség kibontakozásának folyamatát.				

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
1. A család, mint elsődleges szocializációs színtér szerepe a fejlődésben, különös tekintettel a korai anyagyermek kapcsolataira, a leggyakoribb fejlődéskárosító szocializációs tényezőkre (kulcsfogalmak: újszülött és csecsemőkori kompetenciák; szeparáció Harlow féle majomkísérletek; kötődés Bowlby; kötődési mintázatok Ainsworth) 2. A kisdedkor jellemzői, a nevelői attitűdök összefüggése a személyiség fejlődésével (kulcsfogalmak: autonómia, kétely, szégyen, önkontroll, indulati szabályozás, dac Erikson; az Én fogalma, énkép, én-tudat, nemi identitás csirái; utánzás; kognitív fejlődés gyermekkorban szenzomotoros fejlődési szakasz Piaget) 3. Az óvodáskor jellemzői és a nevelői attitűdök összefüggése a személyiség fejlődésével (kulcsfogalmak: kezdeményezés, büntudat Erikson; lelkiismereti funkció megalapozása, én-ideál, Ödipusz konfliktus, identifikáció Freud; műveletek előtti szakasz, artificializmus, finalizmus, animizmus, egocentrizmus, erkölcsi ítéletalkotás Piaget) 4. A kisiskoláskor jellemzői és a nevelői attitűdök összefüggése a személyiség fejlődésével (kulcsfogalmak: teljesítmény, kisebbségség, kompetencia érzés az intellektuális, szociális és fizikai képességekben Erikson; latencia Freud; konkrét műveleti szakasz, decentralás, konvencionális erkölcs Piaget) 5. A serdülőkor jellemzői és feladatai (kulcsfogalmak: identitás, szerepdiffúzió Erikson; moratórium, korai zárás Marcia; genitális fejlődés Freud; formális műveleti szakasz, Piaget; posztkonvencionális erkölcs Kohlberg; a társas kapcsolatok szerepe, vonatkoztatási csoport; devianciák: serdülőkori magatartási problémák, drog- és alkoholfüggőség serdülőkorban, serdülőkori bűnözés, öngyilkossági krízisek, a nemi identitás serdülőkori zavarai, szektajelenségek; serdülőkori pszichiátriai problémák, az abnormális viselkedés /evési zavarok: anorexia és bulimia, szorongásos betegségek, hangulatbetegségek, személyiségzavarok, szkizofrénia/) 6. Egyének és csoportok megítélése, személypercepció, attribúció, társas kapcsolatok, személyközi kapcsolatok, a társas kapcsolatok zavarai; normaalakulás, csoportigazodás, szociometria, osztálytermi kommunikáció (tanár-diák viszony, tanári szerep)				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Gyakorló lelkészekről, hitoktatókról lévén szó, különös hangsúlyt fektetünk a leggyakoribb serdülőkori, mentális és viselkedési problémák és kezelési módjaik megismerésére. Az elméletben elsajátított ismeretek gyakorlatban - terepen -, történő megvalósulásának megfigyelésére, a személyes tapasztalat ihlette élmények elemzésére.				
Kötelező irodalom:				
▪ Atkinson: Pszichológia, Osiris- Századvég, 1995, és minden későbbi kiadás ▪ Bagdy Emőke: Családi szocializáció és személyiségzavarok. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1995 ▪ F. Földi Rita: A pszichikus fejlődés problémái. OKKER, Budapest, 1999 ▪ F. Földi Rita: Hiperaktivitás és tanulási zavarok, Volán Humán Oktatási és Szolgáltató Rt., Bp., 2002 ▪ A DSM- IV diagnosztikai kritériumai. Zsebkönyv, Animula Egyesület, Budapest, 1997 ▪ Klein Sándor: Gyerekközpontú iskola, Edge 2000, Budapest 2002 ▪ Mérei Ferenc: Közösségek rejtett hálózata, Osiris, Budapest, 2000. október 17. ▪ P. Balogh Katalin & S. Gerencsik Eszter: Pedagógiai Pszichológia, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2000 ▪ Aronson, Elliot: A társas lény, Budapest, 1987 ▪ Forgács József (J. P. Forgas): A társas érintkezés pszichológiája, Kairosz, é.n.				
Ajánlott irodalom:				
▪ Erikson, Erik H.: Gyermekkor és társadalom, Osiris, Bp., 2002 ▪ Frenkl Sylvia – Rajnik Mária: Életesemények a fejlődéslélektan tükrében, Bp., 2000 ▪ Korherr, Edgar Josef: A valláspedagógia fejlődéslélektani alapjai, Szülők és Nevelők könyvespolca 7., Jel Könyvkiadó, é.n. 1998 után ▪ N. Kollár Katalin – Szabó Éva (szerk.): Pszichológia pedagógusoknak, Bp., 2004 ▪ Riemann, F.: A félelem alaptípusai, 1987				

HT VPPGW55 - VALLÁSPSZICHOLÓGIA				
Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: HT VPPGW61 – Pszichológia I. (A személyiség fejlődése)	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere: Szóbeli vizsga

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
A tantárgy oktatásának célja, hogy a hallgatók megismerjék a valláslélektani kutatások területeit, módszereit és főbb eredményeit. Betekintést nyerjenek a vallásosság egyéni és közösségi megélésének lélektani összefüggéseibe, lássák azokat a kölcsönös kapcsolatokat, amelyek a vallásosság és a személyiség működése, a viselkedés és az élményfeldolgozás között megfigyelhetők.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
Tematika:				
1. A valláslélektan tudományos besorolása, története 2. A vallásosság motivációs háttere 3. A vallásosság közösségi vonatkozásai 4. A hit és az istenképzet alakulása az élettörténet során 5. Az érett vallásosság jellemzői 6. A megtérés 7. Vallásosság és lelki egészség 8. A vallásosság szerepe a megküzdési folyamatokban 9. A kóros vallásosság				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Kötelező irodalom:				
▪ Vergote, Valláslélektan, Budapest 2001. ▪ F. Schweitzer, Vallás és életút, Bp. 1999. ▪ Horváth-Szabó Katalin (szerk.), Valláspszichológiai tanulmányok, Bp. 2003. ▪ Németh Dávid, Hit és nevelés, Bp. 2002.				
Ajánlott irodalom:				
▪ R. Otto, A szent, Budapest 1998. ▪ B. Grom, Religionspsychologie, Göttingen 1992. ▪ D.M. Wulff, Psychology of Religion, New York etc. 1991. ▪ S. Heine, Grunlagen der Religionspsychologie, Göttingen 2005. ▪ Ch. Hennig/S. Murken/E. Nestler (Hg.), Einführung in die Religionspsychologie, Paderborn etc. 2003. ▪ R. Paloutzian, Invitation to the Psychology of Religion, Boston etc. 1996. ▪ R. Hood et al., The Psychology of Religion, New York 1996.				

HT VPPGW64 – ÁLTALÁNOS DIDAKTIKA 1.				
Tantárgy felelőse: Dr. Bodonyi Edit	Féléves óraszám: L: 15	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere: Szóbeli és/vagy írásbeli vizsga
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A kurzus során a hallgatók korábbi pedagógiai és pszichológiai tapasztalataira és élményeire építve az oktatáshoz kapcsolódó ismereteket bővítjük. Célja a hallgatók gyermekszemléletének és az oktatás egészéről vallott felfogásának formálása, felkészítés a tudatos tanári szerepvállalásra. Emellett célja a hallgatók oktatási folyamatról kialakított szemléletének formálása, módszertani repertoárjának kialakítása, a kompetenciák fejlesztését előtérbe helyező, differenciált oktatási folyamatok tervezéséhez, szervezéséhez, lebonyolításához és értékeléséhez, hatékony tanulást segítő, korszerű tanulási környezet kialakításához kapcsolódó elméleti ismeretek nyújtása.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
1. Tanítás és tanulás. Tanuláselméleti koncepciók, ezek pedagógiai konzekvenciái, megjelenése az iskolai gyakorlatban.				
2. A tanulás tanítása, a tanulás didaktikai értelmezése. Tanulási stratégiák, stílusok, technikák. A gondolkodás tanítása.				
3. Tanulás és motiváció. Motivációs elméletek, motiváció és tanulói énkép kapcsolata.				
4. A tananyag változásai, fejlődése. A tananyag kiválasztás kérdései ma, a tudás társadalmi meghatározottsága.				

A kompetencia fogalma, értelmezése.	
5. Az oktatás célrendszere és a tanítás tervezése. Az oktatás dokumentumai.	
6. Pedagógiai tervezési feladatok: A tanterv. Tantervi műfajok és típusok. A NAT. Helyi pedagógiai program, helyi tanterv. Tanterv Magyarországon és Európában. A rejtett tanterv. Tanmenet, tematikus terv, óraterv, projektterv, epochális tervezés.	
7. A tanulók megismerésének általános kérdései. Fő fejlődési szakaszok. Differenciálás, integráció, inklúzió.	
8. A differenciálás speciális célcsoportjai: Tanulási nehézségekkel küzdő gyerekek, különleges pedagógiai bánásmódot igénylő tanulók. A hátrányos helyzet. Az iskolai szorongás.	
9. A tehetséges tanulók. A tehetséggondozás elméleti háttere.	
10. A tanulást segítő környezet kialakítása. Iskolai tér, eszközök és módszerek	
11. Szervezeti keretek, szervezési módok, munkaformák, módszerek. Új eljárások az oktatás szervezésében: kooperatív tanulás, team-teaching, individualizált munkaformák, projekt. A módszerek kiválasztásának alapelvei. Tanári vezetésre épülő módszerek: Előadás, magyarázat, szemléltetés. Tanulói tevékenységre épülő módszerek. Kooperatív tanulás. Kooperáció, verseny, játék.	
12. A taneszközök változásai. Digitalizált tananyag. Számítógép használata az oktatásban. A taneszközök kiválasztásának alapelvei.	
13. Értékelés. Diagnosztikus, formatív és szummatív értékelés. A teljesítmények mérése. Az érvényesség és megbízhatóság. Önértékelés fejlesztése.	
Évközi tanulmányi követelmények:	
Kötelező irodalom:	
- Falus Iván (2004, szerk.): <i>Didaktika</i>. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest - Veszprémi László (2000): <i>Didaktika</i>. APC-Stúdió, Gyula	
Ajánlott irodalom:	
- Csapó Benő (2002): <i>Az iskolai műveltség</i>. Osiris kiadó, Budapest. - Csapó Benő (2003): <i>A képességek fejlődése és iskolai fejlesztése</i>. Akadémiai kiadó, Budapest. - Golnhofer Erzsébet – M. Nádas Mária (1993): <i>Készülünk a vizsgáztatásra</i>. Korona, Budapest. - Halász Gábor (2005): <i>Fejlesztő értékelés</i>. OKI, Budapest. - Hunyady Györgyné – M. Nádas Mária (2000): <i>Pedagógiai tervezés</i>. Comenius Bt., Pécs. - Spencer, K. (2004): <i>Kooperatív tanulás</i>. Ökonet kiadó, Budapest. M. Nádas Mária (2001): <i>Adaptivitás az oktatásban</i>. Comenius Bt. Pécs. - Nahalka István (2002): <i>Hogyan alakul ki a tudás a gyerekekben? Konstruktivizmus és pedagógia</i>. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.	

HT VPPGW65 – ÁLTALÁNOS DIDAKTIKA 2.				
Tantárgy felelőse: Dr. Bodonyi Edit	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: HT VPPGW53 – Neveléstörténet HT VPPGW54 – Neveléstan HT VPPGW64 – Általános didaktika 1.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere: Szóbeli és/vagy írásbeli beszámoló
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
A kurzus során tapasztalati tanulás történik, a pedagógiai elemeket a hallgatók saját tanulásukon keresztül ismerik meg. Célja az előadáson megszerzett ismeretekre építve az iskolai oktatáshoz kapcsolódó ismeretek, jártasságok, készségek bővítése, melyek a későbbi módszertani tanulmányokat megalapozzák, valamint a konkrét iskolai munka során a gyakorlatban is hasznosíthatók. A kurzus folyamán az ismeretszerzés, gyakorlás, rögzítés és részben az értékelés kooperatív módszerek alkalmazásával zajlik. Az egyes módszerek alkalmazására az óra folyamán reflektálunk, és azok alapján saját módszertárat kell elkészíteni a félév végére. A második félévben kiscsoportok vezetik a foglalkozást a résztvevők részére, melyet reflektív beszélgetés keretében közösen értékelünk. A felkészülés projekt keretében történik. A csoportok saját témájuk kapcsán közös tananyag-felületet (ún. wikit) készítenek, melyet közösen a csoport értékeli.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
1. Tanuláselméletek, a természetes és az iskolai tanulás hasonlósága és különbségei. A tanulói tudás				

szerveződése és változása. A készségek és képességek fejlődése.
2. Az iskolai teljesítményeket meghatározó kognitív, affektív és szociális tényezők. A tanulás eredményességét alapvetően befolyásoló képességek, a nyelvi-kommunikációs és a tanulási képességek.
3. A kompetencia különböző értelmezési keretei. A transzfer és a problémamegoldás. A fogalmi megértést elősegítő tanulási-tanítási módszerek.
4. Az oktatás tartalmi szabályozása. Tanterv és vizsgarendszer.
5. A tanterv funkciói, típusai. A tananyag kiválasztását meghatározó társadalmi és kulturális tényezők, a tantervi szabályozás hazai gyakorlata.
6. A tanár tervezési tevékenységei: helyi tanterv készítése, tanmenet készítés; tématervezés (tematikus, epochális, projekt terv); óraterv készítés, felkészülés a tanítási órára.
7. Az egységesség és differenciálás jegyében megvalósuló oktatás jellemzői. Az integrált oktatás módszereinek és a lemaradó tanulók egyéni fejlesztési technikái.
8. A tanuló megismerése. Egyéni fejlesztési tervek készítése. Az önértékelés fejlesztése.
9. A tanítás, nevelés és tanulás kutatásának alapvető módszerei, adatelemzési eljárások. Az oktatási kísérletek szervezésének és az eredmények értékelésének alapvető technikái.
10. Tehetséggondozás és egyéni fejlesztés. Tehetségfelismerés, tehetségfejlesztés. Tutorálás.
11. Tanulási környezet kialakítása.
12. A differenciált tanulásszervezés, az egyéni és a csoportmódszerek, a személyre szóló tanítási módszerek, és ezek hatékony alkalmazásának feltételei, módjai. Taneszközök, digitális tananyag, IKT.
13. Prevenciós és korrekciós eljárások a fegyelmezett tanítási-tanulási körülmények biztosítása érdekében. A kognitív és a motivációs önszabályozás kialakításának jelentősége.
14. Az értékelés funkciói, tárgyai, szintjei, viszonyítási alapjai, módszerei és eszközei.
15. A tanulók tantárgyi teljesítményeinek értékelése (becslés, mérés, szöveges értékelés). Pedagógiai mérőeszközök készítése és használata. Vizsgarendszer, vizsgázatás.
Évközi tanulmányi követelmények:
Kötelező irodalom:
- Falus Iván (2004, szerk.): <i>Didaktika</i>. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. - Veszprémi László (2000): <i>Didaktika</i>. APC-Stúdió, Gyula.
Ajánlott irodalom:
- Csapó Benő (2002): <i>Az iskolai műveltség</i>. Osiris kiadó, Budapest. - Csapó Benő (2003): <i>A képességek fejlődése és iskolai fejlesztése</i>. Akadémiai kiadó, Budapest. - Halász Gábor (2005): <i>Fejlesztő értékelés</i>. OKI, Budapest. - Hunyady Györgyné – M. Nádas Mária (2000): <i>Pedagógiai tervezés</i>. Comenius Bt., Pécs. - Kagan, Spencer (2004): <i>Kooperatív tanulás</i>. Ökonet kiadó, Budapest. M. Nádas Mária (2001): <i>Adaptivitás az oktatásban</i>. Comenius Bt. Pécs. - www.kre.hu/moodle: <i>Tanulás és tanítás</i>.

HT VPPGW68 - NEVELÉSSZOCIOLÓGIA				
Tantárgy felelőse: Dr. Bodonyi Edit	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A szocializáció és a nevelés osztálytársadalmi összefüggéseinek vizsgálata, kulturális beágyazottságának megismerése. A hallgatók ezáltal rálátást nyernek a nevelőmunka társadalmi kontextusára és képessé válnak a növendékek bevezetésére a társadalmi életbe.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
<i>Elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
▪ Képesség az egyén és a társadalom kapcsolatának elemzésére a nevelés szempontjából, valamint alakítására a nevelés eszközeivel ▪ Tudatosul a hallgatókban, mint leendő nevelőkben társadalmi felelősségük és képesek e felelősségnek megfelelően eljárni				

▪ Képesek a tanulóknak hatékonyan segíteni a társadalomba való kilépésben és a társadalmi helykeresésben.	
Tematika:	
1. A szocializáció mint a nevelésszociológia tárgya - a neveléstudomány és a nevelésszociológia kapcsolata - a szocializáció értelmezése a nevelésszociológiában	
2. A szocializáció és a kultúra - a kultúra mint az emberi társadalom minősége - a kultúra tartalma - a mikrokultúrák szerepe a szocializációban - a szocializáció és a műveltség	
3. A szocializáció és a személyiség - a személyiség struktúrája - az én-kép és az identifikáció	
4. A szocializáció mechanizmusa - az interakció és a kommunikáció - a társadalmi pozíció és szerep	
5. Intézményes szocializáció - a közoktatás mint az intézményes szocializáció színtere - a közoktatási rendszer és a társadalom kölcsönhatásai - az iskola mint társadalmi szervezet	
6. Szakmai szocializáció - a szakmai szocializáció és a kapcsolódó fogalmak - a szakmai szocializáció tartalma - a szakmai szocializáció mechanizmusa - a szakmai szocializáció szakaszai (pályaadaptáció, -választás, szakképzés, pályakezdés, szakmai kibontakozás)	
Évközi tanulmányi követelmények:	
Kötelező irodalom:	
▪ Dr. Balla Gábor Tamás: Nevelésszociológiai ismeretek, Gödöllő, 1995 ▪ Az előadások anyaga ▪ Kozma Tamás: Bevezetés a nevelésszociológiába (3. jav. kiad.) Budapest, 2001.	
Ajánlott irodalom:	

HT VPPGW69 - ISKOLASZERVEZETTAN				
Tantárgy felelőse: Dr. Bodonyi Edit	Féléves óraszám: L: 5	Kredit: 1	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere: Házi dolgozat Zárthelyi dolgozat
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A tantárgy a leendő pedagógusokat arra készíti fel, hogy ismerjék a tanügyigazgatás feladatait és lehetőségeit, reálisan értékeljék a különböző oktatáspolitikai törekvéseket, és képesek legyenek tevőlegesen részt venni a szakmai közéletben. Ennek érdekében a tananyag bemutatja a közoktatási rendszer funkcióit, struktúráját, rendszerszerű működését, a tartalmi, a szervezeti és a gazdasági szabályozás elveit és technikáit, Magyarország és az EU legfontosabb oktatáspolitikai dokumentumait, valamint a számunkra mintaértékű európai oktatási rendszerek sajátosságait.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
A tantárgy programja hozzásegíti a hallgatókat ahhoz, hogy a közoktatási rendszer működését átlássák, abban eligazodjanak és ezeket az ismereteiket munkájuk során felhasználhassák.				
Főbb témakörök:				
1. A közoktatás mint rendszer				

- A közoktatási rendszer struktúrája - Az európai közoktatási intézmények struktúráinak kialakulása	
2. A közoktatási rendszer szabályozása - A közoktatás funkciói - A közoktatás tartalmi szabályozása - A közoktatás szervezeti szabályozása - A közoktatási rendszer gazdasági szabályozása	
3. A mai magyar közoktatási rendszer - A legjelentősebb változások 1990 óta - A legfontosabb oktatáspolitikai dokumentumok áttekintése - A mai magyar közoktatási rendszer struktúrája - A mai magyar közoktatási rendszer tartalmi szabályozása - A mai magyar közoktatási rendszer gazdasági szabályozása - Minőségbiztosítás a magyar közoktatási rendszerben - Tanügyi tendenciák az Európai Unióban és ezek hatása a magyar közoktatási rendszerben	
4. Összehasonlító pedagógia - A magyar közoktatás nemzetközi adatok tükrében - Három modellértékű nyugat-európai állam (Németország, Franciaország, Nagy-Britannia) közoktatási rendszerének áttekintése - Az Európai Unió oktatásfejlesztő programjai	
Évközi tanulmányi követelmények:	
Házi dolgozat készítése a tantárgyhoz kapcsolódó legfontosabb témákra építve	
Zárthelyi dolgozat sikeres megírása	
Kötelező irodalom:	
▪ Balla Gábor Tamás (2004): Az iskolaszervezetek alapjai, Gödöllő	
Ajánlott irodalom:	
▪ Zárándy Zoltán (Szerk.) (2001): Európa az iskolában – az iskola Európában. Kézikönyv az oktatás európai dimenziójáról, Köznevelési Modernizáció közalapítvány, Országos Köznevelési Intézet Kutatási Központ, Budapest ▪ Vágó Irén (Szerk.) (1999): Tartalmi változások a köznevelésben, a 90-es években. Országos Köznevelési Intézet Kutatási Központ – Okker Kiadó, Budapest	

HT VPPGW57 – EGYHÁZI ÉS GYÜLEKEZETI KOMMUNIKÁCIÓ				
Tantárgy felelőse: Dr. Tomka János	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere: Házi dolgozat, zárthelyi dolgozat
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A vallás tanár üzenetközvetítő személy. Küldetését akkor töltheti be eredményesen, ha a közvetlen emberi kommunikáció kínálta lehetőségekkel megtanul tudatosan élni, és képes konstruktívan kezelni, illetve kiküszöbölni az elkerülhetetlenül fellépő kommunikációs zavarokat. Az ehhez szükséges ismeretek gyarapításához és képességek fejlesztéséhez kíván hozzájárulni ez a kurzus. A hallgatók különböző felekezetek istentiszteletein és gyülekezeti alkalmain megadott szempontok szerint megfigyeléseket végeznek a kommunikáció jellegzetességeivel kapcsolatosan, melyről írásos beszámolót készítenek.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
1. Az egyház mint communio sanctorum 2. Hitmódok és kommunikációs stílusok a gyülekezetben 3. A gyülekezet (egyház) struktúrája és működése 4. Hallgatói beszámolók 5. A vallásosság nyelvi és rituális kifejezési formái 6. A prédikáció mint kommunikáció 7. Meditáció és imádság				

8. Hallgatói beszámolók				
9. A lelkipázkondozói kommunikáció sajátosságai				
10. Valláspedagógiai kommunikáció				
11. Hallgatói beszámolók				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Hospitálási jegyzőkönyv beadása				
Zárthelyi dolgozat				
Kötelező irodalom:				
▪ H.-Ch. Piper, A kommunikáció tanulása a lelkipázkondozásban és a prédikálás terén, Debrecen 1999. ▪ F. Schweitzer, Vallás és életút, Budapest 1999. ▪ Ch. Thomann/ F. Schulz von Thun, Tisztázó beszélgetések, Budapest 1992. ▪ J. Ries (szerk.), A szent antropológiája, Bp. 2003. ▪ Hézszer G., Pasztorálpszichológiai szempontok az istentisztelet útkereséséhez, Bp. 2005.				
Ajánlott irodalom:				
▪ R. Otto, A szent, Bp. 1997. ▪ F. Schulz von Thun, Miteinander reden 1-3. 2002. ▪ W. Simon, Grundlagen der Kommunikation, Offenbach 2004. ▪ K. H. Delhees, Soziale Kommunikation, Opladen 1994. ▪ J. M. Sautter, Spiritualität lernen, Neukirchen-Vluyn 2004. ▪ R. Hajduk, Die seelsorgliche Dimension der Predigt, St. Ottilien 1995. ▪ M. Klessmann, Pastoralpsychologie, Neukirchen-Vluyn 2004.				
HT VPPGW58 – ÖNISMERETI GYAKORLAT				
Tantárgy felelőse: Tóth János	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere: A gyakorlaton való részvétel és az írásbeli beadványok értékelése ötfokú skálán
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
A vallástanárképzésen belül lehetőséget, teret és időt biztosítani az érdeklődő (vallástanári munkára készülő) hallgatók számára ahhoz, hogy – nem utolsósorban a választott hivatás vonatkozásában – elemezzék önértékelésüket, alaposabban megismerjék személyiségüket, és önismeretüket tudatosan használják feladatkörük betöltése közben.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
1. A motiváció				
2. Az identitás				
3. Életrajzunk meghatározó eseményei				
4. Verbális és nonverbális kommunikációk jellemzői				
5. Problémás helyzetekben tanúsított viselkedésünk				
6. Személyes értékrendünk				
7. Viszonyulásunk a másik nemhez				
8. Erőforrásaink és tartalékaink				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Önismereti csoportban való aktív részvétel				
Olvasónapló és önreflexió készítése				
Kötelező irodalom:				
▪ Ld.: Ajánlott irodalom				
Ajánlott irodalom:				
▪ F. Várkonyi Zsuzsa: Tanulom magam, Balatonfenyves 2000. ▪ Horney, Karen: Selbstanalyse, 3. Aufl., München 1980. ▪ Rattner, Josef: Selbsterkenntnis und Menschenkenntnis, 2. Aufl., München 1975. ▪ Riemann, Fritz: Grundformen der Angst. Eine tiefenpsychologische Studie, München 1999 (1961). ▪ Rudas János: Delfi örökösei. Önismereti csoportok: elmélet, módszer, gyakorlat, 4. kiadás, h.n. 1990.				

- Schick, Erich: Seelsorge an der eignen Seele. Geistliche Lebensregeln zur inneren Ordnung, Hamburg 1963.
- Thomas, Klaus: Selbstanalyse. Die heilende Biographie, ihre Abfassung und ihre Auswirkung, 2. verb. Aufl., Stuttgart 1976.

HT VPPGW70 – HÁTRÁNYOS HELYZET

Tantárgy felelőse: Dr. Kocsev Miklós	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere: Gyakorlati jegy az órai munka, a ZH és a dolgozat alapján

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A hátrányos helyzetű emberek és problémáik iránti szociális érzékenység kialakítása és fejlesztése, kiutak keresése, érvek kialakítása és ütköztetése, valamint a pedagógiai módszertani konzekvenciák levonása.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

A hátrányos helyzetű emberek problémáinak megismerése, saját szociális érzékenységének elmélyítése révén a vallásánári pályára készülő hallgató alkalmat kap (szakmai) kommunikációs készségének fejlesztésére és differenciált (különböző képességű személyek és csoportok körében való) alkalmazásának gyakorlására. Ez segíthet abban, hogy a nem fogyatékos tanulókat is ösztönözni tudja a sajátjuktól eltérő magatartásformák, a más konstellációban más hangsúlyt kapó értékek elfogadására és megbecsülésére. A nézőpontváltás képességének fejlesztése révén – a keresztyéni hitben is gyökerező – felelős embertársi kapcsolat alakulhat ki a fogyatékossgal együtt élő emberek, valamint a hallgató, ill. később a hallgatókra bízott tanulók között.

A tantárgy programja:

1. (Halmozottan) hátrányos helyzetű embertársaink – teológiai és szociológiai alapú megközelítés
2. A hátrányos helyzet kialakulásának problematikája
3. Hátrányos helyzetű növendékek az iskolában és a gyülekezet periferiáján
4. A diszkrimináció kérdésköre
5. A fogyatékossgal jelensége a teológiában, a történelemben és a szociológiában
6. A roma identitás
7. A hátrányos helyzetben levők segítése a pedagógia módszereivel
8. A hátrányos helyzetben levők segítése az egyházban

Évközi tanulmányi követelmények:

Aktív részvétel. Egy tudományos igénnyel elkészített dolgozat (10 oldal terjedelemben), valamint egy zárthelyi dolgozat megírása.

Kötelező irodalom:

- Internet, valamint ld.: Ajánlott irodalom

Ajánlott irodalom:

- Adam, G., Schweitzer, F. (szerk.): Etikái nevelés az iskolában, Budapest 2005, 127-208.
- Árvay Dóra et al. (összeáll.): Romák a XXI. század Magyarországon. Multidisziplináris konferencia a Kölcsey Ferenc Protestáns Szakkollégium szervezésében, Budapest, 2001.
- Bagdy Emőke: Családi szocializáció és személyiségzavarok, 4. kiadás, Budapest 1995.
- Buda Béla: A személyiségfejlődés és a nevelés szociálpszichológiája, 4. kiadás, Budapest 1995, 187-308.
- Hátrányos helyzet, in: Educatio. Pedagógia – szociológia – história – pszichológia – politológia, 1997/1.
- Kálmán Zsófia: Bánatkő. Sérült gyermek a családban, Budapest 1997.
- Kozma Tamás: Hátrányos helyzet: Egy oktatásügyi probléma társadalmi vetületei. Budapest, 1975.
- Rácz József: Ifjúsági szubkultúrák, intézmények, devianciák, Budapest, 1998.
- Várnagy Elemér/Várnagy Péter: A hátrányos helyzet pedagógiája, Budapest 2000.
- Zászkaliczky Péter, Verdes Tamás: Tágabb értelemben vett gyógypedagógia: a fogyatékossgal jelensége a gyógypedagógia határtudományaiban. Tanulmányok Gordosné Szabó Anna tiszteletére, Budapest, 2004.

HT VPPGW71 – KOLLÉGIUMI NEVELÉS ÉS LELKIGONDOZÁS

Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A kurzus célja, hogy bevezesse a hallgatókat a nevelőtanári tevékenység fő feladatköreibe. Megismerjék a középiskolás korú fiatalok életproblémáit, kérdés-felvetési módjait és megoldási kísérleteit. Szerezzenek jártasságot mind a közösségi, mind az egyéni konfliktus-kezelési, valamint személyiségfejlesztő, ill. identitás-alakító módszerek és technikák alkalmazása terén. Képessé váljanak nevelési célok és lelkigondozói szempontok egyidejű érvényesítésére.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
<i>Elsajátítandó készségek, kompetenciák:</i>				
▪ A kollégiumi élet belső folyamatainak és dinamikájának megismerése, valamint a benne rejlő nevelési és lelkigondozói feladatok felfedezése ▪ Képesség a fiatalok közösséggé formálására a közösségépítés módszereinek elsajátítása által ▪ Problémaérzékenység a fiatalok életének jellegzetes belső és küldő konfliktusainak felismerésére és készség segítő kapcsolat felajánlására a megoldások keresésében.				
<i>A tantárgy programja:</i>				
1. A protestáns kollégiumi nevelés hagyományai				
2. A kollégiumi nevelés funkciói				
3. A serdülő- és ifjúkor lelki sajátosságai				
4. Közösségépítési feladatok és módszerek				
5. Műhelymunka				
6. Az egyéni lelkigondozás alkalmi				
7. A segítő beszélgetés				
8. Hospitálás				
9. Etikai orientáció a kollégiumi nevelésben				
10. A kollégiumi nevelés tevékenységrendszere				
11. Műhelymunka				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
Hospitálás, előadásokon való aktív részvétel				
<i>Kötelező irodalom:</i>				
▪ Ld. ajánlott irodalom				
<i>Ajánlott irodalom:</i>				
▪ Baacke, D., Die 13-18jährigen, München etc. 1976. ▪ Bajkó M., A magyarországi és az erdélyi protestáns kollégiumok 1777-1848 között, Debrecen, 1992. ▪ Benedek I., Kollégiumi neveléstan, Budapest, 1997. ▪ Erikson, E.H., Jugend und Krise, Frankfurt M. etc. 1981. ▪ Fend, H., Entwicklungspsychologie des Jugendalters, Opladen 2001. ▪ Gordon, Th., A tanári hatékonyság fejlesztése, Budapest, 1990. ▪ Lamesch, G., Schulseelsorge als soziales System, Stuttgart 2000. ▪ Rác J., Ifjúsági szubkultúrák, intézmények, devianciák, Budapest, 1998. ▪ Rosta G.(szerk.), Ifjúság, értékrend, vallás, Budapest, 2003. ▪ Schweitzer, F., Die Suche nach eigenem Glauben, Gütersloh 1996. ▪ Simon I., A kollégiumi tanár, Budapest, 1993. ▪ Vikár Gy., Az ifjúkor válságai, Budapest, 1980.				

HT VPPGW73 - CSALÁDI KOMMUNIKÁCIÓ				
Tantárgy felelőse: Dr. Komlósi Piroska	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév:	Értékelés módszere:

			II.	Zh/házi dolgozat
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
Mélyebb betekintést adni a kommunikáció primer közegében való működésre. A közvetlen emberi kommunikáció szabályszerűségeinek a családi kapcsolatokban való speciális megjelenési formáit felismerni és jelentéseit mélyebben megismerni. A tapasztalati anyagot a teamekben elkészített családi videofelvételek elemzése fogja adni ehhez. Az elméleti háttér: a megadott ill. javasolt szakirodalom alapján.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
1. A kommunikáció fejlődése és zavarai a családban 2. A diadikus és triadikus kommunikáció Bowen-i szemlélete 3. A család, mint kis csoport kommunikációs sajátosságai 4. Konfliktus kezelés a családban 5. Diszfunkcionális kommunikáció korrekciós lehetőségei 6. A Home video módszere A hallgató a vonatkozó szakirodalom egyéni feldolgozása és csoportos diszkussziója, illetve módszertani demonstráció, oktatófilm megtekintése révén elméleti és gyakorlati ismereteket szerez a családon belüli kommunikációs formák értelmezéséről és elemzéséről, és ezek segítő kommunikációs gyakorlatában hasznosítani tudja.				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Videofelvétel elemzése megadott szempontok alapján, valamint egy 15 perces demonstrálandó anyag elkészítése.				
Kötelező irodalom:				
▪ Bagdy Emőke (szerk.) : Párkapcsolatok dinamikája. Animula, 2002. ▪ Buda B.: „Double bind”. Magyar Pszichológiai Szemle, 1965. 22. 640–645. o. ▪ Buda B.: A közvetlen emberi kommunikáció szabályszerűségei. Animula, Bp. 2001. ▪ Cseh-Szombathy László: A házastársi konfliktusok szociológiája. Gondolat, Bp. 1985. 4-6.fej. ▪ Chapman, Gary: Családi összhangzattan. Harmat, Bp. 2001. Egymásra hangolva, „ Kamaszokra hangolva „ Gyermekekre hangolva „ Szólóban „ A szeretet másik arca – a harag. „ ▪ Schepers, G.- König, C.: Családi videotréning. Animula, 2000.				
Ajánlott irodalom:				

HT VPPGW74 - ALKOHOL- ÉS DROGFÜGGÉS MEGELŐZÉSE				
Tantárgy felelőse: Tóth János	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere: Gyakorlati jegy az órai munka és az elkészített dolgozat alapján
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
Az egyéni tragédiák és az összetársadalmi kérdés képében egyaránt jelentkező probléma iránti érzékenység kialakítása, ill. fejlesztése a szenvedélybetegség alapos elméleti bemutatása, a prevenció lehetőségeinek megismertetése, a vonatkozó szakirodalom egyéni feldolgozása és csoportos megvitatása révén.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
A hallgató ismerje meg a szenvedélybetegségek téma- és problémaköre kapcsán használt fogalomrendszert, a szenvedélybetegségek kialakulásának törvényszerűségeit és prevenciójának lehetőségeit, hogy vallásánári munkája során keresztyén hit iránti elkötelezettséggel, elmélyített problémaérzékenységgel tudja fejleszteni a tanulók kritikai gondolkodását, önálló problématalálását, valamint önmagukért, a problémával küzdő embertársért és a közösségért vállalt felelősségét.				
A tantárgy programja:				
1. A szenvedélybetegségek problematikája és sokféle arca				

2. A drogok típusai és csoportosításuk
3. Az alkoholizmus típusai és biológiai hatásai
4. Az alkoholfüggőség kialakulása és pszichodinamikája
5. A drogkarrier kialakulása
6. A szenvedélybetegek családja
7. Drogprevenció és egészségfejlesztés
8. Drogprevenció és iszákosmentés az egyházban
Évközi tanulmányi követelmények:
Aktív részvétel. Egy tudományos igénnyel elkészített dolgozat (esettanulmány 8-10 oldal terjedelemben) és egy filmreflexió megírása.
Kötelező irodalom:
▪ Ld.: Ajánlott irodalom
Ajánlott irodalom:
▪ Antal Zoltán: Menekülés az életbe, Budapest 1997. ▪ Arenz-Greiving, Ingrid/Dikger, Helga (Hrsg.): Elternsüchte-Kindernöte. Berichte aus der Praxis, 2. Aufl., Freiburg im Breisgau 1994. ▪ Bagdy Emőke: Családi szocializáció és személyiségzavarok, 4. kiadás, Budapest 1995. ▪ Battergay, Raymond: Vom Hintergrund der Süchte. Zum Problem der Drogen- und Alkoholabhängigkeiten, 4. Aufl., Bern-Wuppertal 1982. ▪ Bánki M. Csaba: Az alkoholizmus biológiai kutatásának eredményei, Budapest 1984. ▪ Bäuerle, Dietrich: Im Kampf gegen die Drogensucht. Hilfen für Eltern und ihre Kinder, Frankfurt am Main 1991. ▪ Bölcsöldi András (Szerk.): A misszió alternatívái, Budapest 2009. ▪ Buda Béla: A személyiségfejlődés és a nevelés szociálpszichológiája, 4. kiadás, Budapest 1995. ▪ Burian, Wilhelm: Die Psychotherapie des Alkoholismus. Unter besonderer Berücksichtigung des Frauenalkoholismus, Göttingen 1984. ▪ Bühne, Wolfgang (Hrsg.): Ruhe der Rastlosen. Aussteiger berichten, 3. Aufl., 1985 Wuppertal. ▪ Deutsche Hauptstelle gegen die Suchtgefahren (Hrsg.): Alkohol. Konsum und Missbrauch. Alkoholismus. Therapie und Hilfe, Freiburg im Breisgau 1996. ▪ Ferenczi Zoltán: Drog és vallás. Előéletek és előítéletek. Gyakorlati kézikönyv lelkipásztoroknak, diakónusoknak, gyülekezeti munkásoknak, Budapest 2001. ▪ Ferenczi Zoltán M.S.: Drogprevenció, pedagógus, iskola, Budapest 2003. ▪ Gyermek- Ifjúsági és Sportminisztérium: Jelentés a magyarországi kábítószerhelyezetről, Budapest 2001., ill. 2003. ▪ Kopp Mária/Skrabski Árpád: Magyar lelkiállapot, h.n. 1995. ▪ Rácz József et al.: A drogkérdésről őszintén, Budapest 2000. ▪ Rácz József, Ifjúsági szubkultúrák, intézmények, devianciák, Budapest, 1998. ▪ Rennert, Monika: Co-Abhängigkeit. Was Sucht für die Familie bedeutet, 2. Aufl., Freiburg im Breisgau 1990. ▪ Siklós József: Pohárcsere, Budapest 1984. ▪ Simek Zsófia/Fekete János: Az alkoholológia megújításáért I. és II. kötet, Budapest 1994. ▪ Tizenkét lépés és tizenkét hagyomány (A.A.W.S.), New York 1993.

HT ETRRW61 - EGYHÁZSZOCIOLÓGIA				
Tantárgy felelőse: Dr. Horváth Erzsébet	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
Az egyház- és vallásszociológia oktatásának célja, hogy a hallgatók alkalmassá váljanak arra, hogy a gyülekezeti közösség-szervezést és a profán környezettel való kapcsolatépítést szociológiai szempontból szakszerűen végezzék. Segítséget kapnak ahhoz, hogy szociológiai szempontból a lokális és globális környezetben egyaránt sikeres lelkesítő szolgálatot végezzenek.				

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:			
A szaktárgy sikeres elvégzése révén református lelkészeink megismerik a gyülekezet- és az egyházszervezés szociológiai aspektusait, az egyházat és a gyülekezeteket körülvevő szakrális közösségek és profán társadalmak jellegzetességeit és szerveződésének módjait, valamint az egyház és a gyülekezetek és a mindennapok szakrális közösségei és a modern, valamint globális társadalmak közötti kapcsolatok szociológiai vonásait. A hallgatók megismerkednek a vallás- és egyházszociológia legfontosabb nemzetközi és hazai elméleteivel, valamint a klasszikus és mai kutatások módszertanának alapkérdéseivel, eredményeivel. Mindezek mellett a kurzus során figyelmet fordítunk a rendszerváltás óta megváltozott vallási környezetre, a társ- és a rivális egyházak, szekták fontosabb szociológiai jellegzetességeire. A hallgatók betekintést nyernek továbbá a szociológiai kutatás alapkérdéseibe, s ennek alapján az adatfelvétel és feldolgozás, valamint kiértékelés módszertanába. Ezen keresztül a leendő lelkészek áttekintést kapnak arról a társadalmi valóságról, amelyben munkájukat végzik, s korszerű ismeretekkel vértéződnék fel a profán környezetben lehetséges és szükséges lelkészi szolgálat szociológiai összetevőiről. A tantárgy tematikai felépítése: 1. A szociológia tudományos szemlélete 2. A szociológiai kutatás módszertana 3. A vallás mint a szociológia tárgya 4. Elméletek: A vallás értelmezése a klasszikus szociológiában 5. Elméletek: A szekularizációs tézis és kritikája 6. Elméletek: A vallási piac és a racionális döntés elmélete 7. Elméletek: A vallási individualizáció és vallási privatizáció 8. Elméletek: A vallás mint intézményesült társadalmi valóság 9. Elméletek: A modernizáció, a globalizáció és a vallás 10. Elméletek: Új vallási mozgalmak 11. Tények és értelmezések: Vallási tendenciák a globalizáció korában 12. Tények és értelmezések: A magyarországi vallási változás napjainkban			
Évközi tanulmányi követelmények:			
Rendszeres, aktív órai részvétel Kötelező szakirodalom olvasása Önálló dolgozat készítése a kötelező és az oktató által ajánlott szakirodalom alapján egyeztetett témában, oktatói instrukció mellett; VAGY egy szociológiai interjú elkészítése és feldolgozása oktatói instrukciók alapján			
Kötelező irodalom:			
▪ Davie, Grace (2010): A vallás szociológiája. Bencés Kiadó, Pannonhalma ▪ Hamilton, Malcolm B. (1998): Vallás, ember, társadalom. Elméleti és összehasonlító vallásszociológia. AduPrint, Budapest ▪ Tomka Miklós (2000): Vallásszociológia (jegyzet). Letölthető: http://www.fil.hu/uniworld/vt/szoc/tomka_1.htm ▪ Tomka Miklós (2011): A vallás a modern világban. A szekularizáció értelmezése a szociológiában Simmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Budapest			
Ajánlott irodalom:			
▪ Ajánlott magyar és angol irodalom a hallgatók által választott és az oktatóval egyeztetett témákhoz kapcsolódva, egyéni igények szerint biztosítható			

HT VPPGW01 - PEDAGÓGIAI-PSZICHOLÓGIAI SZIGORLAT				
Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: L: 0	Kredit: 1	Előtanulmányi kötelezettség: HT VPPGW53 – Valláspedagógia HT VPPGW54 – Neveléstan HT VPPGW62 – Pszichológia 2. (Pedagógiai) HT VPPGW55 – Valláspszichológia HT VPPGW65 – Általános didaktika 2.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve:	Értékelés módja: Szigorlat
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:

HT SPCSW02 – SZAKDOLGOZAT 2.				
Tantárgy felelőse:	Féléves óraszám: L: 0	Kredit: 5	Előtanulmányi kötelezettség: HT SPCSW01 – Szakdolgozat 1.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve:	Értékelés módja: Szigorlat
			Ajánlott félév: IV.	Értékelés módszere:
HT GSVS051 – SZEMINÁRIUM 4.				
Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere: Előadás/házi dolgozat
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
Katechetikák és bibliai történetek A katechetika mint tudomány nem a XX. század szüleménye, de a korábbi évszázadok igen jelentős műveiről szeretünk megfedkezni, pedig a maguk nevében néha „modernebbül” gondolkodtak, mint azt várnánk tőlük. Éppen ezért érdemes és érdekes az, ha megvizsgáljuk, hogy milyen módszereket alkalmaztak a korabeli katechetikák, milyen volt a gyermekszemléletük, hogy osztottak fel a bibliai történeteket, milyen „tematikákat” állítottak össze. A XIX. században számos könyv jelent meg <i>Bibliai történetek</i> címmel, amelyeket bizonyos tekintetben korai hittankönyveknek tekinthetünk. Ez napjainkban eleddig egy teljesen kutatatlan ám annál izgalmasabb téma. Ezek a könyvek bevezetnek bennünket a kor hitoktatói gyakorlatába. Ezekben a műveken keresztül reflektálhatunk mai gyakorlatunkra, esetlegesen tanulhatunk is jobbító szándékkal belőlük, ill. azok negatív vagy ma már elavult módszereit is megállapíthatjuk. A múltban, múltunkban való visszatekintés és megállás azért fontos része egyházi életünknek, mert egyrészt rámutat arra, hogy honnan jövünk, hová tartottunk, másrészt meggazdagíthatja ismereteinket, megtanít értékelni elavultnak hitt értékeket, és azt, hogy mi is valakiknek az örökebe léptünk bele, azaz nem velünk kezdődött minden.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
Az előadások során betekintést nyerhetünk a katechetikai elméleti könyvek és a <i>Bibliai történetek</i> címmel megjelent „hittankönyvek” történetébe. Emellett kitekintünk az adott korszakok teológiai, társadalmi és szociológiai vizsgálatára, elemzésére is. Megvizsgáljuk, hogy hogyan alakultak át idővel az egyes elméleti katechetikák, mennyire figyelhető meg rajtuk a korszak lenyomata. Egyes részeket közösen dolgozunk fel, beszélünk meg és vitatkozunk róluk. A hallgatóknak lehetőségük nyílik önállóan egy-egy szöveg vagy fejezet feldolgozására, elemzésére szemináriumi dolgozat formájában.				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Kiadott anyagok feldolgozása Szemináriumi dolgozat készítése kiadott szempontok alapján				
Kötelező irodalom:				
- Boross Géza: <i>Katechetika. Egyetemi jegyzet.</i> Budapest, 1994. - Garda József: <i>Katechetika vagy népszerű vallásitanítás.</i> Kolozsvár, 1867. - Gaudy László: <i>A bibliai történetek tanításának valláspedagógiai módszertana.</i> Debrecen, 1928. - Imre Lajos: <i>Katechetika. A Református keresztyén vallásos nevelés rendszere.</i> Budapest, 1942. (Református Egyházi Könyvtár XXII. kötet) - Kolos Dániel: <i>Katechetika.</i> Sárospatak, 1862. - Kun Bertalan: <i>Egyházi szónoklattan. Használható minden hitfelekezeti különösen protestáns lelkészek által.</i> Miskolc, 1855. - László Dezső: <i>Az Anyaszentegyház élete és szolgálata.</i> Cluj, 1938. - Tóth Ferenc: <i>Lelki pásztori gondviselés.</i> Győr, 1806.; Zsarnay Lajos. <i>Paptan. Vezérfonalul tanításaihoz kézirat helyett.</i> Sárospatak, 1857.				
Ajánlott irodalom:				
- Árvai József: <i>Vezérkönyv az Ó és Új Testamentumi szent történetek előadásában.</i> Sárospatak, 1862. - Bátky Károly: <i>Bibliai történetek növendék tanuló gyermekek számára.</i> Buda, 1854. - Dobos János: <i>Bibliai történetek. Kisebb nagyobb tanuló gyermekek számára. Szorossan a Biblia szerint</i>				

kiszedte Dobos János. Pesten, 1851.

- Papp Károly: *Bibliai történetek az Ó-és Újtestamentumból és rövid bibliaismertetés: Kézikönyv a népiskolai II. és III. osztály számára.* Kecskemét, 1879.
- Wurga János: *Bibliai történetek Palesztina földrajzával és bibliaismerettel összekötve: 2. tanfolyamat. Alsó reáliskoláknak és az I. és II. gymnasiumi osztályok számára.* Pest, ³1861.

HT SPCSW01 – SZAKDOLGOZAT 1.

Tantárgy felelőse:	Féléves óraszám: L: 5	Kredit: 1	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:

Egyéni szakmai gyakorlat

HT VPPGW79 – ÖSSZEFÜGGŐ FÉLÉVES EGYÉNI GYAKORLAT

Tantárgy felelőse: Dr. Kocsev Miklós	Féléves óraszám: L: 60	Kredit: 28	Előtanulmányi kötelezettség: HT VPPGW47 – Vallásdidaktika II. HT VPPGW01 – Pedagógiai-pszichológiai szigorlat	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: IV.	Értékelés módszere:

Összefüggő gyülekezeti, vagy iskolai egyéni szakmai gyakorlat egy iskolai féléven át, gyakorlatvezető irányítása mellett. Feltétele a tanári mesterképzés (szakdolgozaton kívüli) minden követelményének teljesítése, ill. azok teljesítéséhez szükséges kreditek megszerzése. A gyakorlat magában foglalja a hospitálást, heti 2-5 óra tanítást, valamint nevelőtanári teendők ellátását. Ehhez a gyakorlathoz egy szeminárium is kapcsolódik, amelyben módja van a hallgatónak a hospitálási tapasztalatai és saját tevékenysége reflektálására és feldolgozására, továbbá segítséget kap a gyakorlattal kapcsolatos adatgyűjtés és tapasztalatszerzés szakszerű dokumentálására.

A gyakorlatról a hallgatók megadott szempontok szerint portfóliót készítenek a következő szempontok szerint:

1. A munkanapló a vallástanárjelölt gyakorlati munkáját mutatja be:

- a. egy hittan csoportban,
- b. egy féléven át (3 hónap időtartamban),
- c. 5-12. évfolyamok valamelyikében,
- d. a „Református hit- és erkölcstan” tantárgy oktatásához kapcsolódóan,
- e. vezetőtanár és felsőoktatási tanárképző szakember irányítása mellett.

2. A munkanapló tartalmazza:

- a tanulócsoporthoz adatait, az oktatás külső feltételeinek leírását,
- az életkori sajátosságokkal kapcsolatos megfigyeléseket, aktuális problémákat,
- a tanmenetet,
- a tankönyvhasználattal kapcsolatos megfigyeléseket,
- a megtartott órákkal kapcsolatos
 - i. nevelési, a személyiség és a keresztyén identitás fejlesztésére vonatkozó elképzeléseket,
 - ii. didaktikai és módszertani megfontolásokat és célkitűzéseket,
 - iii. az órán használt óravázlatokat,
 - iv. óra utáni reflexiókat (a megvalósulás egybevetése a tervekkel, az eltérések vélhető okainak mérlegelése, következtetések levonása, nem várt események kezelése, problémamegoldásokkal kapcsolatos megfontolások, jövőre vonatkozó tervek, stb.),
 - v. a tanóra kiértékelését:

- figyelemfelkeltés sikeressége/sikertelensége és okai,

- a motiválás folyamatossága,
- témafeldolgozás tapasztalatai: célok adekvát volta, tanulók érdeklődése, érdekeltsége, aktivitása, a módszerek alkalmassága,
- eredményességi mutatók, tanulságok.

- a konzultációk eredményeinek összefoglalását,
- hosszabb távú csoportfolyamatok és az egyéni haladás és fejlődés értékelését,
- önértékelő elemzést a tanulócsoporthoz végzett munkáról.

3. A munkanapló készítésének célja:

Bemutassa,

- a. hogy a hallgató képes a képzés különböző területein elsajátított tudást integrálni és a tanári munkájában alkalmazni.
- b. hogy szaktudása alapján képes tanári munkáját önállóan megtervezni és a tanítás vagy a pedagógiai feladat eredményességét értékelni.
- c. hogy képes a tanulók teljesítményeiről és fejlődéséről, valamint a tanulási-tanítási folyamatról módszeresen gyakorlati tapasztalatokat gyűjteni, a tényszerű adatokat elemezni, és következtetéseket megfogalmazni.

4. A munkanapló a vallás tanárjelölt gyakorlati munkáját mutatja be:

- a. egy hittan csoportban,
- b. egy féléven át (3 hónap időtartamban),
- c. 5-12. évfolyamok valamelyikében,
- d. a „Református hit- és erkölcstan” tantárgy oktatásához kapcsolódóan,
- e. vezetőtanár és felsőoktatási tanárképző szakember irányítása mellett.

5. A munkanapló tartalmazza:

- a tanulócsoporthoz adatait, az oktatás külső feltételeinek leírását,
- az életkori sajátosságokkal kapcsolatos megjegyzéseket, aktuális problémákat,
- a tanmenetet,
- a tankönyvhasználattal kapcsolatos megjegyzéseket,
- a megtartott órákkal kapcsolatos
 - i. nevelési, a személyiség és a keresztyén identitás fejlesztésére vonatkozó elképzeléseket,
 - ii. didaktikai és módszertani megfontolásokat és célkitűzéseket,
 - iii. az órán használt óravázlatokat,
 - iv. óra utáni reflexiókat (a megvalósulás egybevetése a tervekkel, az eltérések vélhető okainak mérlegelése, következtetések levonása, nem várt események kezelése, problémamegoldásokkal kapcsolatos megfontolások, jövőre vonatkozó tervek, stb.),
 - v. a tanóra kiértékelését:
 - figyelemfelkeltés sikeressége/sikertelensége és okai,
 - a motiválás folyamatossága,
 - témafeldolgozás tapasztalatai: célok adekvát volta, tanulók érdeklődése, érdekeltsége, aktivitása, a módszerek alkalmassága,
 - eredményességi mutatók, tanulságok.
- a konzultációk eredményeinek összefoglalását,
- hosszabb távú csoportfolyamatok és az egyéni haladás és fejlődés értékelését,
- önértékelő elemzést a tanulócsoporthoz végzett munkáról.

6. A munkanapló készítésének célja:

Bemutassa,

- a. hogy a hallgató képes a képzés különböző területein elsajátított tudást integrálni és a tanári munkájában alkalmazni.
- b. hogy szaktudása alapján képes tanári munkáját önállóan megtervezni és a tanítás vagy a pedagógiai feladat eredményességét értékelni.
- c. hogy képes a tanulók teljesítményeiről és fejlődéséről, valamint a tanulási-tanítási folyamatról módszeresen gyakorlati tapasztalatokat gyűjteni, a tényszerű adatokat elemezni, és következtetéseket megfogalmazni.

Tantárgy felelőse: Dr. Kocsev Miklós	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: HT VPPGW76 – Szakmódszertani szeminárium 2.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: IV.	Értékelés módszere:

A hallgatók a gyakorlaton szerzett tapasztalataikat hallgatótársaikkal együtt szakmai irányítás mellett dolgozzák fel.

A gyakorlat konkrét helyzeteiben és feladataihoz kapcsolódva elemzik az óra-előkészítés folyamatát, benne az oktatási és nevelési célkitűzéseket, azok megvalósításával kapcsolatos didaktikai döntéseket és nevelési elképzeléseket, szándékokat. Vizsgálják továbbá a megvalósult óra folyamatait és eredményeit. A tervekkel való egybevetés után keresik a választ az eltérések, a sikertelenségek, a váratlan körülmények, fordulatok, elakadások, felmerült nevelési problémák okaira. Pedagógiaiilag értékeli saját reflexióit, probléma-érzékenységet és megoldási elképzeléseiket.

Teológus-lelkész szakképzésből jóváírható tanegységek

HT BTHBW52 – VALLÁSTÖRTÉNET 1.				
Tantárgy felelőse: Dr. Zsengellér József	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerjék a vallástörténet alapfogalmait, módszereit, eredményeit; a vallástörténet és a teológia összefüggéseit, a vallásfenomenológia és vallástörténet alapfogalmait, valamint a legfontosabb bibliai és ókori vallásokat.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

A vallástörténet mint tudomány kialakulása, helye és jelentősége a teológiai tanulmányok között. Mi a vallás? Elméletek a vallás eredetéről. Vallásos alapfogalmak és életjelenségek: manaizmus, fétisizmus, animizmus, totemizmus, tabu, mágia, a természeti jelenségek istenítése. Az istenfogalom fejlődésének főbb állomásai, a szent fogalma; Az Ószövetség korának vallásai: sumér, asszír-babiloni, kánaáni, egyiptomi, perzsa; Az Újszövetség korának vallásai: antik mitológia, görög-római ősvallások, hellenisztikus misztériumkultuszok, gnoszticizmus.

Évközi tanulmányi követelmények:

Az ajánlott irodalomból egy szabadon választott és az oktatóval egyeztetett könyv feldolgozása és részletes ismertetése házi dolgozat (max. 10.000 karakter) formájában.

Kötelező irodalom:

- Herczeg Pál, *Vallástörténet*. Budapest, 1991 (és későbbi kiadások)
- Hahn István, *Istenek és népek*. Budapest, 1968 (átdolgozott kiadás: 1980)
- Órai jegyzetek, kiosztmányok

Ajánlott irodalom:

- M. Eliade, *Vallási hiedelmek és eszmék története I-II-III*. Budapest: Osiris Kiadó, 1995-98. (egy kötetben: 2006)
- J. Frazer, *Az aranyág*. Budapest: Osiris
- Kákossy L., *Ré fiai*. Budapest, 1990.
- Kerényi K., *Görög mitológia*. Budapest: Gondolat Kiadó, 1977. (és egyéb magyar nyelven megjelent művek „Görög mitológia” címmel)
- T. Köves-Zulauf, *Bevezetés a római vallás és monda történetébe*. Budapest, 1995.
- G. van der Leeuw, *A vallás fenomenológiája*. Budapest: Osiris Kiadó, 2001.
- R. Otto, *A Szent*. Budapest: Osiris Kiadó, 1997.
- J. Ries (szerk.), *A szent antropológiája*. A Homo religiosus eredete és problémája. Budapest: Typotex

Kiadó, 2003.

- Voigt V., *A vallási élmény története. Bevezetés a vallástudományba.* Budapest: Timp Kiadó, 2004.
- Uő, *A vallás megnyilvánulásai. Bevezetés a vallástudományba.* Budapest: Timp Kiadó, 2006.

HT BTHBW53 – VALLÁSTÖRTÉNET 2.

Tantárgy felelőse: Dr. Zsengellér József	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: HT BTHBW52 – Vallástörténet 1.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A ókori közel-keleti vallásoknak és az újszövetségi kor konkurens vallásainak megismerését követően a hallgatók betekintést nyerhetnek abba, hogy Izrael és az első keresztyének vallásossága hogyan tagozódik ebbe a rendszerbe.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

Az ószövetségi vallás fejlődése és nagy témái: a kultusz, a szertartások, a papság, a próféták és az ünnepek
Az első keresztyének vallása: mítosz és történelem; az első keresztyének etikája; az első keresztyének rituális nyelve; a keresztyénség mint önálló vallási jelrendszer; az őskeresztyénség krízisei

Évközi tanulmányi követelmények:

Az órákon elhangzottak követése a kiadott szakirodalom alapján

Kötelező irodalom:

- Karasszon, *Az óizraeli vallás.* Budapest, 1994.
- G. Theissen, *Az első keresztyének vallása,* Budapest, 2001.

Ajánlott irodalom:

- M. Eliade, *Vallási hiedelmek és eszmék története* I. köt. Budapest, 1994.
- Xeravits Géza, *Tanulmányok az ókori Izrael kultuszáról.* Pápa, 2004.
- R. Albertz, *Religionsgeschichte Israels in alttestamentlicher Zeit, Bd.1: Von den Anfängen bis zum Ende der Königszeit, Bd.2: Vom Exil bis zu den Makkabäern, Grundrisse zum Alten Testament. ATD-Ergänzungsreihe 8/1+2,* Göttingen 1992.

HT ÓSZBW18 – ÓSZÖVETSÉGI ÍRÁSMAGYARÁZAT 3.

Tantárgy felelőse: Dr. Karasszon István	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A könyv egészének, és kiválasztott részeinek megismerése. Az eredeti nyelv vizsgálatánál a figyelem felhívása az általános nyelvészeti jellegzetességekre. Vallástörténeti kitekintéssel a könyv teológiai mondanivalójának elemzése.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

Hermeneutikai, módszertani és gyakorlati segítség választott textusok megértéséhez. A stúdium részét képezi a kijelölt fejezetek olvasása, fordítása, nyelvi jelenségeinek, görög szóanyagának ismerete és exegézise protestáns teológus szakon.

Évközi tanulmányi követelmények:

Kötelező irodalom:

- A félév elején kerül kiadásra.

Ajánlott irodalom:

HT ÓSZBW19 – ÓSZÖVETSÉGI ÍRÁSMAGYARÁZAT 4.				
Tantárgy felelőse: Dr. Karasszon István	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: HT ÓSZBW18 – Ószövetségi írásmagyarázat 3.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere:
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A könyv egészének, és kiválasztott részeinek megismerése. Az eredeti nyelv vizsgálatánál a figyelem felhívása az általános nyelvészeti jellegzetességekre. Vallástörténeti kitekintéssel a könyv teológiai mondanivalójának elemzése.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
Hermeneutikai, módszertani és gyakorlati segítség választott textusok megértéséhez. A stúdium részét képezi a kijelölt fejezetek olvasása, fordítása, nyelvi jelenségeinek, görög szóanyagának ismerete és exegézise protestáns teológus szakon.				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
<i>Kötelező irodalom:</i>				
▪ A félév elején kerül kiadásra.				
<i>Ajánlott irodalom:</i>				

HT ÚSZBW38 – ÚJSZÖVETSÉGI ÍRÁSMAGYARÁZAT 3.				
Tantárgy felelőse: Dr. Balla Péter	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere: Szóbeli vizsga
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
Az újszövetségi exegézishez a képesség elsajátítása, elmélyítése. Az írásmagyarázat feladata a szöveg eredeti nyelven való olvasása, fordítása és magyarázata, a szöveg nyelvtani anyagának és szókincsének elsajátítása – kortörténeti és bevezetéstani stúdiumok segítségével –, valamint az egyes hermeneutikai kérdések tisztázása. A görög nyelvhez kapcsolódó feladatok csak a protestáns teológus szakon teljesítendők, a vallástanár szakon magyar nyelvre épül a magyarázat. Az előadásokon a görög szövegek magyar fordítással együtt kerülnek elemzésre, ezért együtt hallgathatják a teológus szakos és a vallástanár szakos hallgatók.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
Hermeneutikai, módszertani és gyakorlati segítség választott textusok megértéséhez. A stúdium részét képezi a kijelölt fejezetek görög nyelven olvasása, fordítása, nyelvi jelenségeinek, görög szóanyagának ismerete és exegézise protestáns teológus szakon. Vallástanár szakon csak az exegézis elvárt, de az előadások alapján tudni kell az eredeti szöveg többletének főbb pontjait.				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
Az újszövetségi írásmagyarázat elvei, módszerei és példái című tankönyvből Az újszövetségi írásmagyarázat módszerei alfejezet (49-89. old.) Házi dolgozat				
<i>Kötelező irodalom:</i>				
▪ Bolyki János: Az újszövetségi írásmagyarázat elvei, módszerei és példái. Budapest: Kálvin Kiadó, 1998.				
<i>Ajánlott irodalom:</i>				
▪ Kommentárok magyar és idegen nyelven				

HT ÚSZBW39 – ÚJSZÖVETSÉGI ÍRÁSMAGYARÁZAT 4.

Tantárgy felelőse: Dr. Balla Péter	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: HT ÚSZBW38 – Újszövetségi írásmagyarázat 3.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere: Zh, házi dolgozat
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
Az újszövetségi exegézishez a képesség elsajátítása, elmélyítése. Az írásmagyarázat feladata a szöveg eredeti nyelven való olvasása, fordítása és magyarázata, a szöveg nyelvtani anyagának és szókincsének elsajátítása - kortörténeti és bevezetéstani stúdiumok segítségével -, valamint az egyes hermeneutikai kérdések tisztázása. A görög nyelvhez kapcsolódó feladatok csak a protestáns teológus szakon teljesítendőek, a vallástanár-nevelő szakon magyar nyelvre épül a magyarázat. Az előadásokon a görög szövegek magyar fordítással együtt kerülnek elemzésre, ezért együtt hallgathatják a teológus szakos és a vallástanár-nevelő szakos hallgatók.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
Hermeneutikai, módszertani és gyakorlati segítség választott textusok megértéséhez. A stúdium részét képezi a kijelölt fejezetek görög nyelven olvasása, fordítása, nyelvi jelenségeinek, görög szóanyagának ismerete és exegézise teológus szakon. Vallástanár szakon csak az exegézis elvárt, de az előadások alapján tudni kell az eredeti szöveg többletének főbb pontjait.				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
Házi dolgozat készítése kiadott textus és az előadó által meghatározott formai-tartalmi kritériumok alapján Zárthelyi dolgozat				
<i>Kötelező irodalom:</i>				
▪ Bolyki János (1998): <i>Az újszövetségi írásmagyarázat elvei, módszerei és példái</i> . Kálvin Kiadó, Budapest				
<i>Ajánlott irodalom:</i>				
▪ Kommentárok magyar és idegen nyelven				

HT BTHBW56 – BIBLIAI TEOLÓGIA 1. (ŐSZ.)				
Tantárgy felelőse: Dr. Zsengellér József	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere:
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
a) egyrészt, hogy bemutassa a tudományág kialakulását, történetét, hogy eligazítást adjon az Ószövetség különböző teológiai megközelítéseiről, azok lehetőségeiről és korlátairól; b) másrészt, a kiadott szakirodalom alapján átfogó képet nyújtson az Ószövetség különböző teológiai gondolatairól, illetve az azok között fennálló kapcsolatrendszeréről; c) harmadrészt, hogy egy-egy adott teológiai témát részletesen bemutasson				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
1. Bevezetés, a tudományág története, bibliai teológiai típusok, legjelentősebb művek 2. Egyes korszakok és bibliai könyvek teológiája 3. Egyes teológiai gondolatok és változásai az Ószövetségben 4. Posztbiblikus (intertestamentális) teológiai fejlődések				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
1. Zárthelyi dolgozat: Von Rad I. (30%) 2. Zárthelyi dolgozat: Von Rad II. (30%)				
<i>Kötelező irodalom:</i>				
▪ G. von Rad (2000, 2001): <i>Az Ószövetség teológiája I-II</i> . Osiris Kiadó, Budapest.				
<i>Ajánlott irodalom:</i>				
▪ Tóth Kálmán (1979): <i>Ószövetségi bibliai teológia</i> (jegyzet). Budapest.; H. W. Wolff (2001): <i>Az Ószövetség antropológiája</i> . Harmat-PRTA, Budapest. ▪ W. Bruegemann (1997): <i>Theology of the Old Testament: Testimony, Dispute, Advocacy</i> . Fortress Press, Minneapolis.				

- R. Albertz (1992): *Religionsgeschichte Israels*. Vandenhoeck & Ruprecht / uő. (1994): *A History of Israelite Religion in the Old Testament*. Westminster John Knox Press, Louisville, Kentucky.
- James Barr: *The Concept of Biblical Theology. An Old Testament Perspective*, London, 1999
- Brevard S. Childs: *Old Testament Theology in a Canonical Context*, London, 1985
- Brevard S. Childs: *Biblical Theology of the Old and New Testaments*, London, 1992
- Hartmut Gese: *Zur biblischen Theologie*, München, 1977
- W. Eichrodt (1933-39): *Theologie des Alten Testaments I-III*. Klotz Verlag, Stuttgart / *Old Testament Theology I-II*. Louisville, Kentucky.
- W. H. Schmidt (1987⁶), *Alttestamentlicher Glaube in seiner Geschichte*. Neukirchener Verlag, Neukirchen-Vluyn.
- Ajánljuk továbbá az ószövetségi bibliai teológia kiterjedt irodalmából többek között C. Westermann, H. D. Preuß, W. Zimmerli, A. H. J. Gunneweg, O. Kaiser, W. Brueggemann, E. S. Gerstenberger, R. Rendtorff, G. Fohrer, G. von Rad, M. Noth, A. Alt, F. Crüsemann és mások német és angol nyelven megtalálható műveit.

HT BTHBW58 – BIBLIAI TEOLÓGIA 3. (ÚSZ.)				
Tantárgy felelőse: Dr. Zsengellér József	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere:
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A bibliai teológiai tanulmányok feladata, hogy a hallgatók elsajátítsák az egyes újszövetségi iratok, iratcsoportok és szerzők teológiájának jellegzetességeit és főbb hangsúlyait. A tantárgy előadásain tematikusan tárgyaljuk az Újszövetség legfontosabb teológiai tanításait. Az első félév tárgya a szinoptikus hagyományanyag, valamint az ősgyülekezet története és tanítása (szinoptikus evangéliumok + ApCsel).				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
1. A bibliai teológia története és mai kérdései 2. Keresztelő János 3. Jézus Krisztus személye, a történeti Jézus kérdése 4. A szinoptikus hagyományanyag, az egyes könyvek jellegzetességei 5. Jézus Krisztus igehirdetése 6. Jézus Krisztus etikája 7. Jézus Krisztus tettei 8. Jézus Krisztus méltóságjelzői 9. Jézus Krisztus passiója és a feltámadás 10. Az ősgyülekezet és Jakab teológiája 11. Az apostoli zsinat 12. Összefoglalás, lezárás, kérdések				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
A hallgatók kollokviumban adnak számot a tananyag elsajátításáról. A kollokvium anyaga Herczeg Pál jegyzete (<i>Az Úsz teológiájának vázlata</i>), valamint az órán elhangzó előadások.				
<i>Kötelező irodalom:</i>				
▪ Bolyki János, <i>Újszövetségi etika</i> . Budapest: Kálvin Kiadó, 1998. ▪ R. Bultmann, <i>Az Újszövetség teológiája</i> . Budapest: Osiris Kiadó, 1998. ▪ Herczeg Pál, <i>Az Újszövetség teológiájának vázlata</i> . Budapest: KRE, 2004. ▪ L. Goppelt, <i>Az Újszövetség teológiája</i> . Budapest, 1992. ▪ E. Schweitzer, <i>Teológiai bevezetés az Újszövetségbe</i> . Budapest: Kálvin Kiadó, 2004				
<i>Ajánlott irodalom:</i>				
▪ Balla Péter: <i>Az újszövetségi teológiát ért kihívások: Kísérlet a tudományág igazolására</i> . Budapest: KIA, 2008. ▪ <i>Biblikus teológiai szótár</i> . Szent István Társulat, 2009. ▪ B. S. Childs, <i>Biblical Theology of the Old and New Testaments</i> . London: SCM, 1992. ▪ Uő., <i>The New Testament as Canon</i> . Philadelphia: Fortress, 1984. ▪ J. Gnllka, <i>Az Újszövetség teológiája</i> . Budapest: SZIT, 2007.				

- Herczeg Pál, *Krisztusról és az egyházzal szók.* Budapest: Kálvin Kiadó, 2006.
- S. B. Marrow, „Biblical Theology” in *New Catholic Encyclopedia*, Vol. 2., J. Heraty, 1967. 545-550. o.
- H. G. Reventlow, „Theology (Biblical), History of” in *Anchor’s Bible Dictionary*, Vol. 6., Doubleday, 1992. 483-505. o.
- K. Stendahl, „Biblical Theology, Contemporary” in *Interpreter’s Dictionary of the Bible*, Vol. 1., Abingdon, 1962. 418-432. o.
- P. Stuhlmacher, *Biblische Theologie des NTs*. Göttingen, 1992/1999.
- Székely János, *Az Újszövetség teológiája*. Budapest: Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat, 2003.

HT DOERW16 - DOGMATIKA 1.				
Tantárgy felelőse: Dr. Békési Sándor	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere:
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A klasszikus reformatori dogmatika felépítését figyelembe véve tárgyalja a teológia rendszerét. Módszerében segítségére van mind az írásmagyarázat, mind a filozófia. Rendszerezi a bibliai stúdiumok kutatásainak eredményeit. Alapvető eligazítást ad az egyház tanítása tekintetében, s egyúttal a bibliai könyvek tapasztalatai alapján képed ad az Isten, ember, világ összefüggéseiről, egyszóval a református keresztyén világról.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
1. Az Istenről szóló tan. Tulajdonságok, transzcendencia és immanencia, metafizika 2. A trinitástan. Bibliai alapok és dogmatörténeti kérdések, mai problémák 3. A teremtő és gondviselő Isten 4. A láthatatlan világ és az ember 5. Jézus Krisztus személye				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
Referátum				
<i>Kötelező irodalom:</i>				
▪ Barth Károly: Kis dogmatika. Budapest, é.n. ▪ Jan Milich Lochman: Az Apostoli Hitvallás. Budapest, 1995. ▪ Sebestyén Jenő: Református dogmatika. Gödöllő, 1994. ▪ Alister McGrath: Bevezetés a keresztyén teológiába. Budapest, 1995. ▪ Török István: Dogmatika. Amsterdam, 1985. ▪ Szűcs Ferenc: Hitvallásismeret. Budapest, 1995				
<i>Ajánlott irodalom:</i>				
▪ M. Eugene Osterhaven: Az egyház hite. Budapest, 1995. ▪ Otto Weber: Grundlagen der Dogmatik. 1-2. Band. Berlin, 1969. ▪ Paul Tillich: Rendszeres teológia. Budapest, 1996. ▪ Millard J. Erickson: Christian Theology. Grand Rapids, 1994				

HT DOERW17 - DOGMATIKA 2.				
Tantárgy felelőse: Dr. Békési Sándor	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: HT DOERW16 – Dogmatika 1.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere:
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A klasszikus reformatori dogmatika felépítését figyelembe véve tárgyalja a teológia rendszerét. Módszerében segítségére van mind az írásmagyarázat, mind a filozófia. Rendszerezi a bibliai stúdiumok kutatásainak eredményeit. Alapvető eligazítást ad az egyház tanítása tekintetében, s egyúttal a bibliai könyvek tapasztalatai alapján képed ad az Isten, ember, világ összefüggéseiről, egyszóval a református keresztyén világról.				

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
1. Szótériológia. Krisztus váltságműve értünk. 2. Az engedelmesség, szenvedés kereszt 3. A pokolra szállás, a feltámasztás, a mennybemenetel 4. Az ordo salutis, predestináció, vocatio, megigazulás és megszentelődés 5. Megtérés, újjászületés 6. A Szentlélek személye és munkája 7. Az egyház, krisztológiai alapja, látható és láthatatlan egyház, ismertető jegyei, szervezete és kormányzása 8. A kulcsok hatalma, a tan-és egyházfegyelem 9. Az egyház szolgái, a kálvini négyes rend 10. A sakramentumok: keresztség és úrvacsoratanok 11. Eszkhatológia				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Referátum				
Kötelező irodalom:				
- Barth Károly: Kis dogmatika. Budapest, é.n. - Jan Milich Lochman: Az Apostoli Hitvallás. Budapest, 1995. - Sebestyén Jenő: Református dogmatika. Gödöllő, 1994. - Alister McGrath: Bevezetés a keresztény teológiába. Budapest, 1995. - Török István: Dogmatika. Amsterdam, 1985. - Szűcs Ferenc: Hitvallásismeret. Budapest, 1995.				
Ajánlott irodalom:				
- Paul Tillich: Rendszeres teológia. Budapest, 1996. - Otto Weber: Grundlagen der Dogmatik. 1-2. Berlin, 1962. - John Macquarrie: Principles of Christian Theology. New York, 1977. - Millard J. Erickson: Christian Theology. Grand Rapids, 1994. - Gerhard Ebeling: Dogmatik des christlichen Glaubens. II-III. Berlin, 1966. - Szathmáry-Török-Kocsis: Eszkhatológia. Budapest, 2001. - Oscar Cullmann: Az Újszövetség krisztológiája. Budapest, 1990. - Louis Berkhof: Keresztyén dogmatika. H. és é.n.				

HT FILRW33 – FILOZÓFIATÖRTÉNET 1.				
Tantárgy felelőse: Dr. Pethő Sándor	Féléves óraszám: L: 5	Kredit: 1	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere:
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A kurzus célja bevezetésszerűen megismertetni a hallgatókat késő ókori és középkori filozófia legfontosabb irányzataival, fogalmaival, előkészíteni a modern filozófia, valamint az egyes filozófiai részterületekkel (pl. vallásfilozófia, metafizika, logika) foglalkozó kurzusokat.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
1. Platón 2. Arisztotelész 3. Sztoa 4. Újplatonizmus-Augustinus 5. Anselmus 6. Abaelardus 7. Aquinói Tamás 8. Descartes				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
<i>Kötelező irodalom:</i>				
▪ Platón, <i>Allam</i> , V. könyv 474d – 480a; VII. könyv 505a-519c, in: <i>Platón összes művei</i> , Budapest, Európa,				

1984. II. 367-384.o.; 436-464.o. ▪ Platón, „Timaios”, 27 c - 47 e, <i>Platón összes művei</i>, Bp. Európa, 1984. III. kötet 324-348. ▪ Arisztotelész, <i>Nikomakhoszi Etika</i> Bp. 1987.; 1.-2.k. (5-53.o.) ▪ Arisztotelész: „A lélekről”, II. könyv, in: <i>Arisztotelész, Lélektudományi írások</i> (ford. Steiger K.) Budapest, Akadémiai Kiadó, 2006, 35-64. ▪ Cicero: <i>Az istenek természetéről</i>, Budapest, Helikon, 1985. 57-95. (II. könyv, 1./1-34/88.) ▪ Epiktétosz: „A szabadságról”, in: <i>Sztoikus etikai antológia</i> (szerk. Steiger K.) Bp. 1983. 73-103. ▪ Plótinosz, „A három eredendő valóságról”. In: Plótinosz, <i>Az egyről, a szellemtől és a lélekről</i>, Bp. 1986. 223-240 (= in: <i>Bevezetés a filozófiába. Szöveggyűjtemény.</i>/szerk. Steiger Kornél/) ▪ Szent Ágoston, <i>Vallomások</i> (ford. Városi István), Budapest, Gondolat, 1982., 10-11. könyv ▪ Anselmus: „Proslogion”, in: <i>Canterbury-i Szent Anselm, Filozófiai és teológiai művek</i>. Budapest, Osiris, 2001. 165-204. ▪ Abaelardus, <i>Etika</i> /ford. Turgonyi Zoltán/ MTA Filozófiai Intézet, (Religio könyvek), Budapest 1989 ▪ Aquinói Tamás, <i>A teológia foglalatja</i>. I. rész, 1-3. kérdés; 12. kérdés, in: Aquinói Tamás, <i>Summa theologiae – A teológia foglalatja</i> (ford. Tudós-Takács J.), Budapest, Telosz Kiadó, 1994. ▪ Aquinói Tamás, <i>A világ örökkévalóságáról</i>. Ford. Borbély G., Budapest, Jósöveg, 1998. ▪ R. Descartes, <i>Elmélkedések az első filozófiáról</i>. Ford. Boros G. (Budapest: Atlantisz, 1994), I-III. könyv: (25-78.o.).
Ajánlott irodalom:
▪ Boros Gábor (szerk.) <i>Filozófia</i> , Akadémiai kiadó, 2007. (vonatkozó fejezetek)

HT ETRRW51 - EGYETEMES EGYHÁZTÖRTÉNET 2.				
Tantárgy felelőse: Dr. Horváth Erzsébet	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere: Szóbeli
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
Vizsgálja hogyan engedelmeskedett az egyház Urának, valamint miképpen hirdette és élte meg hűséggel az általa hirdetett evangéliumot. A korabeli források felhasználásával kutatómunkára és annak kiértékelésére ösztönöz, több oldalról is megvilágítva a korabeli eseményeket.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
Az ellenreformációtól 1814-ig				
1. A reformáció, és vele szemben álló tanítások				
2. Római katolikus restauráció előretörése; Loyola Ignác				
3. Tridenti Zsinat				
4. Gallikanizmus, és a hugenotta háborúk a vallásszabadságért a XVI. és XVII. században				
5. A kálvini reformáció megerősödése Németalföldön, üldözések, szabadságharc, Emdeni Zsinat 1571 és a Dordrechti Zsinat végzéseinek elemzése				
6. A harminc éves háború előzményei, harcai, eredményei				
7. Német reformátusság megerősödése, anglikanizmus és puritanizmus hatása az egyház és az állam életére, és kapcsolatára, Stuartok, congregacionalisták, independensek; parlamentáris köztársaság				
8. A Felvilágosodás és kora – általános jellemzése				
9. A felvilágosodás hatása a nevelésre (Pestalozzi)				
10. A pietizmus általános jellemzése, kialakulásának okai				
11. Pietisták bemutatása: Spener: Pia desideria				
12. Francke és a hallei pietizmus				
13. Zinzendorf és a hernhuti testvérközösség				
14. A württembergi és a radikális szeparatista pietisták, pietista írók, énekszerzők				
15. Puritanizmus kialakulása, jellemzői, hatása				
16. Metodizmus, angol ébredési mozgalom és a külmiszió				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
Forráselemzés				
<i>Kötelező irodalom:</i>				

- Bucsay M., Az újkori egyháztörténet II. korszaka, Bp. 1970-71. - Warga L., A keresztyén egyház történelme, Sárospatak, 1906. - Colijn, Jos, Egyháztörténelem. Sárospatak, 1996. K. Heussi, Az egyháztörténet kézikönyve, Bp. 2000. Osiris - Eberhard Gresch, A hugenották története, hite és hatása, Bp. 2008. Kálvin Kiadó - Johannes Wallmann, A pietizmus, Bp. 2000. Kálvin Kiadó
Ajánlott irodalom:
- Gergely J., A pápaság története, Bp. 1982. Kossuth - Bangha B., A négyszáz éves Jézustársaság, 1940. - Szabó F., Jezsuiták tegnap és ma, Róma, 1993. - Loyolai Szt. Ignác lelkigyakorlatai, Bp. 1931. - Jean Bauberot, Le retour des Nationale Synod in 1618 en 1619 gehouden to Dordrecht. I-II. Leiden, 1860. 1861. H. Jedin, A zsinatok története, Ecclesia, Bp. 1998. C. de Dalmases, Loyolai Szent Ignác, J T Mo-i Rendtartománya, Bp, 1995. - Nemesszeghy E. (szerk.), Jezsuiták küldetése, Korda, Kecskemét, 1998. D. L. Fleming, Lelkigyakorlatok Szent Ignáccal, JTMR, Bp. 1999. - Adriányi G., Az egyháztörténet kézikönyve, München, 1975. - Gergely J., A pápaság története, Bp. 1982. Kossuth J. Coccejus, Summa Doctrinae de foedere et testamento Dei, Amsterdam. - Zoványi J., A coccejanizmus története, Bp. 1890. - Czakó J., A janzenizmus, Cegléd, 1943. - Payr Sándor, A pietizmus paedagogikája, Pozsony, 1908. - Finánczy Ernő, Az újkori nevelés története, Könyvértékesítő Vállalat, 1986. - Borbáth D., Francke, az árvák jótevője, Nagyvárad, é.n. - Péterfy Sándor, Francke Ágost Hermann, Bp. 1903. - Erdélyi János, Gróf Zinzendorf Lajos M. élete, Traktátus Sorozat - Ifj. Dr. Szabó Aladár, A misszionárius gróf, Külmissziói füzetek - Erdős K., Az angol puritanizmus, Derecen, 1912. - Ralph Barton Perry, Puritanism and Democracy, New York, 1966. O. Piper, Recent Developments in German Protestantism, London, 1934. - Albert Soboul, A francia forradalom, Bp. 1949. - Francis Furet, A francia forradalom története, Osiris, Bp. 1996. - Jean Tulard, Napóleon, Osiris, Bp. 1997.

HT ETRRW53 – EGYETEMES EGYHÁZTÖRTÉNET 4.				
Tantárgy felelőse: Dr. Horváth Erzsébet	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: HT ETRRW51 – Egyetemes egyháztörténet 2.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere: Szóbeli
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
Vizsgálja hogyan engedelmeskedett az egyház Urának, valamint miképpen hirdette és élte meg hűséggel az általa hirdetett evangéliumot. A korabeli források felhasználásával kutatómunkára és annak kiértékelésére ösztönöz, több oldalról is megvilágítva a korabeli eseményeket.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
A legújabb kor története 1814-től napjainkig				
1. Romantikától az I. Világháborúig, a kor jellemző történelmi, gazdasági, politikai, kulturális eseményei				
2. Szent Szövetség és kora				
3. A római katolikus egyház restaurációja, a Kúria politikája I. Vatikáni Zsinat, Bismarck és a Kulturkampf				
4. Teológiai és filozófiai gondolkodók				
5. Ébredések és ennek hatásai, Anglia, Skócia				
6. Német protestánsok a szociális helyzet megoldásáért				
7. A holland reformátusok a XIX-XX. században, egyházszakadás, új egyházak, megújulás				

8. Protestánsok helyzete Nagy-Britanniában, a liberalizmus eredménye
9. Az egyház és a munkáskérdés Hollandiában, Svájcban és a Skandináv államokban
10. Hitvalló egyház, és a Barmeni Hitvallás
11. Törekvések a protestáns unióért, és a zsinat-presbiteri egyházszervezetért
12. II. Vatikáni Zsinat
13. Charta Oecumenica
14. Dominus Jesus elemzése
Évközi tanulmányi követelmények:
Forráselemzés
Kötelező irodalom:
▪ Bucsay M., A legújabb kor egyetemes egyháztörténete 1814-től napjainkig, Budapest, 1969. ▪ Csohány J., A legújabb kor egyetemes egyháztörténete, Debrecen, 1974. ▪ J. Colijn, Egyháztörténelem, Sárospatak, 1996. ▪ K. Heussi, Az egyháztörténet kézikönyve, Osiris, Bp. 2000. ▪ Theologiai Szemle, Református Egyház idevonatkozó cikkei
Ajánlott irodalom:
▪ Warga L., A keresztyén egyház történelme, Sárospatak 1906 ▪ Pásztor J., A svájci vallásos szocializmus és hatásai a magyar reformátusok között, Budapest, 1969. ▪ Pásztor J., Dialogusok a református és az orthodox egyházak között, Th. Szemle, XXV. Évf. 1982. ▪ A Schweitzer, Életem és gondolataim, Budapest, 1974. ▪ Bodoky R., Livigstone, Budapest, 1969. ▪ Tamkó B., Egyháztörténeti olvasmányok, Debrecen, 1907. ▪ Szántó Konrád, A katolikus egyház története, Budapest, 1983. ▪ Adriányi G., Az egyháztörténet kézikönyve, München, 1975. ▪ M. Weber, A protestáns etika és a kapitalizmus szelleme, Budapest, 1982. Gondolat. ▪ M. Weber, Gazdaság és társadalom, Budapest, 1967. ▪ M. Weber, Gazdaságtörténet, Budapest, 1979. ▪ J. Hubert, A Zsinatok története, Ecclesia, Bp. 1998. ▪ Diós I., A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai, Szent István Társulat, Bp. 2000. ▪ Nemeshegyi P., Mit mond nekünk a II. Vatikáni Zsinat? Korda, Kecskemét, 1996. ▪ Ladányi S., Abraham Kuypers, Vázlatos visszatekintés a holland református egyház utóbbi két évszázados történetére..., Th. Szemle, 1988. XXXI. 98-100. ▪ J. Moltmann, A jelen kor szenvedései. Az egyház mártírjai, Th. Szemle, 1987. XXX: 237-239. ▪ Pákozdy L. M., A hetvenéves Niemöller Márton egy emberöltő a német protestáns egyháztörténete tükrében, Th. Szemle, 1961. IV. 328-335. ▪ Vályi Nagy E., A protestáns-római katolikus párbeszéd, Th. Szemle, 1971. XIV. 211-216.